

I. STIRI PE SCURT

Integrarea Europeană

- Comisia Europeană va Finanța Nouă Proiecte ale Administrațiilor Publice din Moldova. Infotag. 01.09.2008.
- Polonia și Suedia Susțin Accelerarea Proiectului de Parteneriat Estic, După Criza Georgiană. NewsIn. 01.09.2008.
- Benita Ferrero-Waldner: Georgia, Ucraina și Moldova Pot Miza pe Sprijinul UE în Menținerea Suveranității. Infotag. 02.09.2008.
- Moldova și Cehia au Semnat un Protocol la Acordul privind Protecția Reciprocă a Investițiilor. Infotag. 02.09.2008.
- Cehia Va Discuta Problemele Cheie de Colaborare cu Moldova în Contextul European. Infotag. 03.09.2008.
- Andrei Stratan Speră că Moldova Va Obține Curînd un Acord de Asociere la UE. Interlic. 03.09.2008.
- Parlamentul European Solicita Constituirea unei Zone de Liber-Schimb cu Republica Moldova. Interlic. 03.09.2008.
- Relațiile Moldo-Franceze s-au Intensificat Esențial în Ultimii Ani și Continuă să se Dezvolte. Info-Prim Neo. 06.09.2008.
- Președintele Parlamentului RM Marian Lupu Despre Onorarea Angajamentelor Moldovei Față de Consiliul Europei. Infotag. 08.09.2008.
- Întrevedere de Lucru Andrei Stratan - Benita Ferrero-Waldner. MAEIE. 11.09.2008

Romania – Republica Moldova

- Președintele României Traian Băsescu: România va cere o Perspectivă Europeană Certă pentru Republica Moldova. Unimedia. 01.09.2008.
- Președintele României Traian Băsescu: Situația din Moldova a Fost Inclusa în Documentul Prezentat de Romania Președintilor Tarilor Membre UE. Moldova.org. 02.09.2008.
- Președintele României Traian Băsescu Consideră că România ar Trebui să Intre în Formatul de Negociere a Problemei Transnistrene. Interlic. 10.09.2008.

Rusia – Republica Moldova

- Ambasadorul Rus la UE a Criticat România pentru că Emite Pașapoarte Românești Cetățenilor Moldoveni. Infotag. 02.09.2008.
- Medvedev și Smirnov au Convenit că Negocierile în Reglementarea Conflictului Transnistrean vor Continua în Format Trilateral. Info-Prim Neo. 04.09.2008.
- Ambasadorul Rusiei Vede Premise Bune Pentru Avansarea Reglementării Transnistrene. Infotag. 11.09.2008.

SUA - Republica Moldova

- Ambasadorul American Asif J. Chaudhry i-a Prezentat Ministrului Andrei Stratan Copiile Scrisorilor de Acreditate. MAEIE. 08.09.2008.

NATO - Republica Moldova

- NATO susține continuarea cooperării cu R. Moldova în baza unui IPAP actualizat. Info-Prim Neo. 10.09.2008.

Conflictul Transnistrean

- Igor Smirnov: Rusia a Ajutat Transnistria, iar Occidentul s-a Limitat cu Vorbele. Infotag. 01.09.2008.
- Tiraspolul Recunoaște Independența Abhaziei și a Osetiei de Sud. Infotag. 01.09.2008.
- Igor Smirnov: Republica Moldova Trebuie să Recunoască Transnistria și să Demareze Negocierile pentru Edificarea Relațiilor Bilaterale. Infotag. 01.09.2008.
- Kalman Mizsei: Situația din Osetia de Sud și Abhazia nu Trebuie să Fie un Precedent pentru Transnistria. Info-Prim Neo. 02.09.2008.
- Kalman Mizsei: Desfășurarea Democratică a Viitoarelor Alegeri Are o Importanță Crucială pentru Viitorul Relațiilor cu UE. Unimedia. 02.09.2008.
- Kalman Mizsei a Confirmat Existența Proiectului de Lege pentru Rezolvarea Conflictului Transnistrean. Infotag. 02.09.2008.
- Tiraspolul a Confirmat Ridicarea Moratoriului Asupra Negocierilor cu Chișinăul. Infotag. 05.09.2008.

- Transnistria Insistă Asupra Menținerii și Extinderii Prezenței Militare Ruse în Regiune. Infotag. 09.09.2008.
- Mediatorii și Observatorii au Convenit la Viena Asupra Reluării Negocierilor în Formatul "5+2". Infotag.09.09.2008.
- Ministrul Reîntegrării Vasile Șova: România Ar Putea Ajuta la Rezolvarea Conflictului. Infotag. 11.09.2008.

II. OPINII, COMENTARII, INTERVIURI

1. Pericolul Reintegrării Virtuale a Moldovei. Nicu Popescu. Flux. 05.09.2008.
2. Kalman Mizsei: „Doar în formatul 5+2 pot fi elaborate înțelegeri care să fie legitime și viabile”. Comunicat de Presă APE. 05.09.2008.
3. Andrei Stratan: “Suntem Pregătiți de a Discuta Includerea în Următorul Document Politic a Perspectivelor de Aderare a RM la UE”. Radio Europa Liberă. 02.09.2008.
4. Vladimir Socor: “Seria Pașilor Propuși de Kremlin Ridică Multe Semne de Întrebare”. Radio Europa Liberă. 05.09.2008.
5. Vladimir Socor: “Spre Deosebire de Georgia, Republica Moldova Păstrează Încă Șansa Reîntegrării cu Transnistria”. Radio Europa Liberă. 03.09.2008.
6. Radu Vrabie: Pentru Rusia Este mai Convenabil sa Obțină o Reglementare

- Formală pentru Conflictul Transnistrean. Ziarul Capitala. 10.09.2008.
7. Politicieni și Experți de la Chișinău se Arată Sceptici Față de Scoaterea RM de Sub Monitorizarea CoE în Viitorul Apropiat. Info-Prim Neo. 05.09.2008.
  8. Președintele României Traian Băsescu: “Ucraina o susținem decent și cu toată forța. Republica Moldova o susținem decent, cu toată forța și din suflet”. TVR1. Transcriere APE. 09.09.2008.
  9. Ambasadorul României Filip Teodorescu Despre Relațiile României cu Republica Moldova. NewsIn. 04.09.2008.
  10. Până la Sfârșitul Acestui An, Centrul Comun de pe Lîngă Ambasada Ungariei Va Acorda Vize Pentru Cel Puțin 10 Țări din UE. Gyorgy Varga, Ambasadorul Ungariei în RM. Infotag. 10.09.2008.

I. ȘTIRI PE SCURT

2 septembrie	Vizita oficială a Prim-ministrului Zinaida Greceanîi în Republica Cehă
2 septembrie	Întrevederea Liderilor fracțiunilor parlamentare cu Kalman Mizsei, Reprezentantul special al UE în Republica Moldova
8 septembrie	Noul Ambasador desemnat al SUA în Republica Moldova, Asif J. Chaudhry, a înmănat Ministrului Afacerilor Externe și Integrării Europene, dlui Andrei Stratan, copiile scrisorilor de acreditare
8 septembrie	Întrevederea Președintelui Parlamentului, Marian Lupu, cu Josette Durrieu și Egidijus Vareikis, coraportori pentru R. Moldova ai Comisiei de Monitorizare a Consiliul Europei
9 septembrie	Prim-ministrul Zinaida Greceanîi a avut astăzi o întrevedere cu Josette Durrieu, Co-raportor al Consiliului Europei pentru Republica Moldova
10 septembrie	Reuniunea Consiliului Nord-Atlantic în formatul 26 + RM la care au participat dnii Andrei Stratan Viceprim-ministru, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, și Vitalie Vrabie, Ministrul Apărării
10 septembrie	Dnii Andrei Stratan, Viceprim-ministru, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, și Vitalie Vrabie, Ministrul Apărării, au avut, la Bruxelles, o întrevedere cu dl Jaap De Hoop Scheffer, Secretarul General al NATO
10 septembrie	Andrei Stratan, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, a avut o întrevedere de lucru dna Benita Ferrero-Waldner, Comisar European pentru Relații Externe și Politica Europeană de Vecinătate

Integrare Europeană

- **Comisia Europeană va Finanța Nouă Proiecte ale Administrațiilor Publice din Moldova. Infotag. 01.09.2008.**

La 1 septembrie, Comisia Europeană a semnat nouă contracte de grant cu administrațiile publice locale și organizații neguvernamentale din R.Moldova, în cadrul Programului de Vecinătate România - R.Moldova. Asistența de grant acordată are ca obiectiv dezvoltarea locală și îmbunătățirea nivelului de trai la nivel local. Printre beneficiari se numără administrațiile Hîncești, Chișinău, Soroca, Fălești, Nisporeni, Ștefan Vodă, Leova. Programul de vecinătate R.Moldova-România pentru anii 2004-2006 este prevăzut pentru o perioadă de trei ani, cu un buget de 27 mln. euro, dintre care 4.5 mln. euro sînt alocați pentru R.Moldova și, respectiv, 22 mln. - pentru România. Contribuția Comisiei Europene la bugetul total al proiectelor poate varia de la 300 mii euro la 1 mln. euro, fiind necesară și participarea financiară a beneficiarului proiectului, în valoare de 10-25%, în dependență de dimensiunea grantului solicitat. Durata proiectelor este de 12-24 de luni. Programul R.Moldova - România a fost lansat în iunie 2005, pînă acum fiind petrecute două licitații de proiecte: pentru bugetul 2004 (950.000 euro) și bugetul 2005-2006 (3.3 mln. euro).

- **Polonia și Suedia Susțin Accelerarea Proiectului de Parteneriat Estic, După Criza Georgiană. NewsIn. 01.09.2008.**

Ministrul suedez de externe Carl Bildt și premierul polonez Donald Tusk susțin accelerarea planurilor pentru un parteneriat între Uniunea Europeană și fostele republici sovietice, după intervenția rusă din Georgia. Într-un interviu acordat cotidianului Frankfurter Allgemeine Zeitung, Carl Bildt a declarat că un astfel de "Parteneriat Estic" ar reprezenta o replică potrivită la conflictul ruso-georgian legat de regiunea separatistă Osetia de Sud. "Sper că inițiativa pentru un Parteneriat Estic va primi un nou impuls după evenimentele tragice din ultimele săptămîni", a declarat Bildt în interviul publicat luni. "Ar trebui să discutăm despre posibilitatea unui summit pentru Parteneriatul Estic, care va corespunde summitului pentru Uniunea pentru Mediterana de la Paris", a adăugat el, referindu-se la reuniunea liderilor din 43 de state europene, africane și din Orientul

Mijlociu, convocată în luna iulie. Cu toate că parteneriatul nu are nicio legătură oficială cu politica de extindere a UE, ministrul polonez de externe Radoslaw Sikorski a declarat în luna iunie că parteneriatul ar determina ca viitoarele integrări să fie "naturale", în momentul în care "oboseala extinderii" ar trece. Polonia vede în Parteneriatul Estic, a cărui inițiativă îi aparține, un triumf obținut la Bruxelles, după doi ani de răceală corespunzând perioadei când la conducere s-au aflat euroscepticii frați Kaczinski.

- **Benita Ferrero-Waldner: Georgia, Ucraina și Moldova Pot Miza pe Sprijinul UE în Menținerea Suveranității. Infotag. 02.09.2008.**

"Georgia, Ucraina și Moldova pot miza pe sprijinul Uniunii Europene (UE) în menținerea integrității teritoriale", a declarat, la 1 septembrie, în Parlamentul European, Benita Ferrero-Waldner, Comisarul pentru Relații Externe și Politica Europeană de Vecinătate al UE. "Angajamentele din iunie privind dezvoltarea Parteneriatului Estic și a Politicii Europene de Vecinătate dovedesc interesele legitime ale UE în regiune. Această politică subliniază faptul că noi nu vom accepta noi linii de separare în Europa și că parteneri ca Georgia, Ucraina și Moldova pot miza pe sprijinul nostru pentru integritatea teritorială și suveranitatea lor", a subliniat Ferrero-Waldner. Ea a mai spus că Comisia Europeană este gata să accelereze lucrul la propunerile de dezvoltare a Parteneriatului Estic.

- **Moldova și Cehia au Semnat un Protocol la Acordul privind Protecția Reciprocă a Investițiilor. Infotag. 02.09.2008.**

În cadrul vizitei pe care a întreprins-o în Cehia, Prim-ministrul Zinaida Greceanîi a semnat, la 2 septembrie, împreună cu omologul său ceh, Mirek Topolánek, un protocol la Acordul privind protecția reciprocă a investițiilor. Documentul a fost elaborat pentru adaptarea actelor normative care reglementează colaborarea bilaterală, după aderarea Cehiei la Uniunea Europeană. [...] Părțile au discutat despre oportunitățile de dezvoltare bilaterală în contextul preluării de către Cehia a Președinției

UE, inclusiv în domeniul energetic, al regimului de vize și cel comercial. Mirek Topolánek a menționat că Cehia va continua să susțină Moldova în procesul de integrare în comunitatea europeană, pentru că R.Moldova se află pe lista celor 8 țări prioritare, cărora Cehia le acordă suport de dezvoltare.

- **Cehia Va Discuta Problemele Cheie de Colaborare cu Moldova în Contextul European. Infotag. 03.09.2008.**

"Este timpul să discutăm problemele cheie ale colaborării cu Moldova în contextul european, pentru că politica în Europa de Est este una prioritară pe agenda Cehiei, luând în calcul viitoarea ei președinție la Uniunea Europeană", a declarat vicepremierul pentru Relații Europene al Cehiei, Alexandr Vondra, la întrevvedere de miercuri, 3 septembrie, cu Prim-ministrul Republicii Moldova, Zinaida Greceanii. Vicepremierul ceh a spus că președinția Moldovei la organizațiile regionale, inclusiv Inițiativa Central Europeană, va activa cooperarea la nivel internațional, iar Cehia este disponibilă să lanseze relațiile cu Moldova la un nivel mai ridicat în cadrul UE, fapt care se va solda cu semnarea unui nou document juridic, cooperarea economică și comerțul liber urmând să devină nucleul acestor relații. Important este ca ambele părți să fie pregătite de aceasta, a accentuat Vondra.

- **Andrei Stratan Speră că Moldova Va Obține Curînd un Acord de Asociere la UE. Interlic. 03.09.2008.**

Ministrul de Externe moldovean Andrei Stratan crede că Republica Moldova are șanse să obțină un parcurs mai rapid de aderare la Uniunea Europeană decât Ucraina și asemănător cu cel pentru țările Balcanilor de vest. Într-un interviu cu Europa Liberă, Andrei Stratan a spus că va cere pe 10 septembrie la Bruxelles oficialităților Comisiei Europene un acord de asociere a Moldovei la Uniunea Europeană. Ministrul de Externe crede că problema Transnistriei nu ar împiedica, ci ar ajuta Moldova să obțină un asemenea acord.

- **Parlamentul European Solicita Constituirea unei Zone de Liber-Schimb cu Republica Moldova. Interlic. 03.09.2008.**

Parlamentul European a adoptat, la 2 septembrie, o rezoluție prin care solicita constituirea unei zone de liber-schimb cu R. Moldova. Este una din acțiunile strategice prin care Uniunea Europeană înțelege să se implice în rezolvarea consecințelor invaziei Uniunii Sovietice în zona. [...] Parlamentul European "cere Consiliului și Comisiei să dezvolte politica de vecinătate, adaptând-o mai bine nevoilor partenerilor noștri estici, inclusiv prin consolidarea implicării UE în regiunea Marii Negre", se arată în proiectul de rezoluție, publicat pe site-ul PE. Eurodeputații cer aprobarea propunerii lor de a înființa o zonă europeană economică "plus" sau aprobarea propunerii polonezo-suedeze privind Parteneriatul Estic și "accelerarea, referitor la Georgia, Ucraina și Republica Moldova în particular, a înființării unei zone de liber schimb". De asemenea, rezoluția remarcă faptul că politica UE de liberalizare a vizelor trebuie "să țină cont de faptul că Rusia a obținut condiții mai bune în acest domeniu" decât țările menționate.

- **Relațiile Moldo-Franceze s-au Intensificat Esențial în Ultimii Ani și Continuă să se Dezvolte. Info-Prim Neo. 06.09.2008.**

Relațiile moldo-franceze s-au intensificat esențial în ultimii ani și continuă să se dezvolte, a menționat la 6 septembrie, **Dumitru Prijmireanu, președintele Grupului parlamentar de prietenie cu Franța.** Oficialul a accentuat că schimburile frecvente de delegații au impulsivat dialogul bilateral, fiind constatată și o bună colaborare dintre cele două țări în cadrul organizațiilor internaționale. În cadrul unei întrevederii cu delegația franceză, deputații moldoveni au solicitat sprijinul Franței privind începerea negocierilor oficiale pentru încheierea unui nou acord de cooperare R. Moldova – UE. Parlamentarii au menționat că în nouă situație internațională, creată în urma evenimentelor din Caucaz, este necesar de a intensifica eforturile în vederea soluționării diferendului transnistrean, care diferă de conflictele din Georgia. **Josette Durieu, președinte Grupului parlamentar francez de prietenie cu Republica Moldova,** a caracterizat drept stabilă situația politică internă din Moldova, precizând că viitoarele alegeri parlamentare vor constitui o ultimă testare pe calea afirmării democrației în Moldova. Potrivit oficialului francez, problema transnistreană e

mai simplu de rezolvat comparativ cu cea din Osetia de Sud și Abhazia. Însă, atât conflictele din Georgia, cât și cel din Moldova, trebuie soluționate numai în contextul păstrării integrității teritoriale a acestor state. *O delegație a Grupului de prietenie cu Moldova din cadrul Senatului Franței a efectuat o vizită în Republica Moldova în perioada 6-8 septembrie.*

Președintele Parlamentului RM Marian Lupu Despre Onorarea Angajamentelor Moldovei Față de Consiliul Europei. Infotag. 08.09.2008.

Onorarea de către Republica Moldova a angajamentelor față de Consiliul Europei (CoE) a constituit subiectul principal al întrevederii de luni, 8 septembrie, a Președintelui Parlamentului, Marian Lupu, cu Josette Durrieu și Egidijus Vareikis, coraportori pentru R. Moldova ai Comisiei de Monitorizare a Consiliul Europei. Marian Lupu a accentuat faptul că toate cele 19 puncte din Programul calendaristic al acțiunilor legislative elaborate în conformitate cu Rezoluția și Recomandările Comisiei de Monitorizare a CoE și în urma recomandărilor Adunării Parlamentare a Consiliului Europei pentru R. Moldova din 2005, au fost realizate cu excepția adoptării Codului Educațional. Proiectul respectiv se află în stadiu de finalizare la Guvern și pînă la finele mandatului urmează să fie aprobat de Parlament, astfel încît Codul Educațional să fie aplicat în anul de studii 2009-2010.

• **Întrevedere de Lucru Andrei Stratan - Benita Ferrero-Waldner. MAEIE. 11.09.2008**

În cadrul vizitei la Bruxelles din 10 septembrie curent, dl Andrei Stratan, Viceprim-ministru, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, a avut o întrevedere de lucru cu dna Benita Ferrero-Waldner, Comisar European pentru Relații Externe și Politica Europeană de Vecinătate, care s-a axat pe abordarea evoluțiilor din Republica Moldova în context european, a aprofundării dialogului RM-UE și a procesului de reglementare a problemei transnistrene. Comisarul European a menționat că UE apreciază abordarea constructivă și matură de către Guvernul Republicii Moldova a situației din Georgia. Cu referire la consolidarea dialogului de integrare europeană a RM, dna Ferrero-Waldner a relevat întregul sprijin al UE în vederea obținerii cît mai curînd posibil a

noului mandat privind viitorul Acord de cooperare RM-UE, care să fie suficient de ambițios în contextul realităților interne ale UE. Referindu-se la tematica internă a țării noastre, Benita Ferrero-Waldner a relevat importanța organizării corecte a campaniei electorale și a alegerilor parlamentare din 2009 care vor reprezenta un test important pentru viitorul european al RM.

<http://www.mfa.md/noutati/3185/>

Romania – Republica Moldova

• **Președintele României Traian Băsescu: România va cere o Perspectivă Europeană Certă pentru Republica Moldova. Unimedia. 01.09.2008.**

La 1 septembrie, înainte să plece la Bruxelles, pentru a participa la reuniunea extraordinară a Consiliului European, convocată de președinția franceză a UE, președintele României, Traian Basescu a declarat că România nu va cere sancțiuni împotriva Rusiei, dar va solicita o perspectivă europeană certă pentru Republica Moldova. Basescu a menționat că va solicita Uniunii Europene să ceară Federației Ruse respectarea angajamentelor asumate la Istanbul în 1999, cu privire la retragerea forțelor militare din Transnistria și Osetia de Sud. Înainte de a pleca la Bruxelles, șeful statului vecin a declarat că va cere Uniunii Europene să intervină în soluționarea conflictelor înghețate din zona Marii Negre, inclusiv în cazul Transnistriei.

• **Președintele României Traian Băsescu: Situația din Moldova a Fost Inclusă în Documentul Prezentat de Romania Președintilor Tarilor Membre UE. Moldova.org. 02.09.2008.**

„Am menționat în intervenția mea și conflictul din Transnistria. Am insistat că mecanismele de soluționare a conflictelor din Osetia de Sud, Abhazia și Transnistria, nu au făcut decît să le conserve și să dea liderilor acestor autonomii să-și creeze structuri de stat în aceste enclave” a declarat Basescu, la 1 septembrie. În opinia președintelui României, în prezent este necesară schimbarea mecanismelor, iar Uniunea Europeană poate fi un actor de încredere atât în negocierea, cât și în impunerea unor noi soluții. Referindu-se la proiectul de federalizare în baza planului Kozac, Traian Basescu a menționat că

și această problemă a fost inclusă în documentul discutat, iar noul proiect readus în discuție este același pachet de documente respins de Chișinău în 2003. „Nu cred că președintele Moldovei accepta planul Kozac” a susținut Traian Băsescu.

- **Președintele României Traian Băsescu Consideră că România ar Trebui să Intre în Formatul de Negociere a Problemei Transnistrene. Interlic. 10.09.2008.**

Președintele Traian Băsescu a declarat marți seară, 9 septembrie, la TVR1 că implicarea României în formatul de negociere în privința Transnistriei "ar dinamiza găsirea unei soluții". Întrebat dacă ar trebui să se schimbe actualul format de negociere în privința Transnistriei, președintele Traian Băsescu a răspuns că, în mod categoric, trebuie schimbat acest format. "Categoric da! Eu cred că un format de negociere în care să fie implicată România, Republica Moldova și Transnistria, care trebuie să fie parte a negocierii: România și Ucraina sau România și Federația Rusă, care are trupe. Sunt convins că participarea României ar dinamiza găsirea unei soluții", a spus șeful statului. [...] Potrivit lui Băsescu, "Rusia ca unic arbitru nu poate da soluții, ea vine și pune pe masă planul Kozak, respins și de Chișinău și de toate statele occidentale. Nu putem accepta asemenea soluții. Principiul este integritatea teritorială a Republicii Moldova", a accentuat Traian Băsescu. Totodată, președintele României a arătat că prudența României în ceea ce privește situația conflictelor înghețate a fost generată de faptul că tensiunile din Transnistria sunt la fel de mari ca cele din Osetia și Abhazia și că practic condițiile sunt puse în așa mod ca în celelalte zone să se poată întâmpla ceea ce s-a întâmplat în Georgia.

Rusia – Republica Moldova

- **Ambasadorul Rus la UE a Criticat România pentru că Emite Pașapoarte Românești Cetățenilor Moldoveni. Infotag. 02.09.2008.**

Luni, 1 septembrie, în timpul unei dezbateri organizate de German Marshall Fund, înaintea summitului Uniunii Europene privind Georgia, Ambasadorul Rusiei la UE, Vladimir Cijov, a criticat autoritățile române pentru emiterea de pașapoarte cetățenilor moldoveni. Cijov a făcut

astfel aluzie la criticele anterioare, formulate de către ministrul polonez de Externe, Radosław Sikorski, și de către purtătorul de cuvânt pentru politică externă al creștin-democraților germani, Eckart von Klaeden, care au acuzat Rusia că a folosit pretextul pașapoartelor rusești pentru a invada Georgia și a destabiliza regiunea. În context, von Klaeden a afirmat că România emite pașapoarte "dar nu își apără cetățenii" recurgând la forță armată. În cadrul aceleiași dezbateri, întrebat dacă Moscova va recunoaște independența Transnistriei, așa cum a făcut-o în cazul Osetiei de Sud și al Abhaziei, ambasadorul rus la UE a răspuns.: "Cu siguranță, Rusia urmărește o soluție politică la chestiunea transnistreană. Orice altă interpretare ar fi greșită. Înțeleg îngrijorarea României în această privință, mai ales că Guvernul român a emis sute de mii de pașapoarte românești cetățenilor moldoveni".

- **Medvedev și Smirnov au Convenit că Negocierile în Reglementarea Conflictului Transnistrean vor Continua în Format Trilateral. Info-Prim Neo. 04.09.2008.**

Președintele rus, Dmitri Medvedev, și liderul de la Tiraspol, Igor Smirnov, au convenit asupra continuării negocierilor în reglementarea conflictului transnistrean în format trilateral. Despre aceasta a comunicat secretarul de presă al președintelui Rusiei, Natalia Timakova, după întrevederea dintre Dmitri Medvedev și Igor Smirnov, care a avut loc la 3 septembrie la Soci (Rusia). Natalia Timakova nu a precizat despre care părți este vorba. Totodată, ea a menționat că deocamdată negocierile vor fi continuate la nivel de lucru, iar ulterior acestea ar putea avea loc la un nivel mai înalt. Igor Smirnov a anunțat că Transnistria a anulat moratoriul stabilit în relațiile cu autoritățile de la Chișinău la mijlocul lunii august, în urma evenimentelor din Georgia.

- **Ambasadorul Rusiei Vede Premise Bune Pentru Avansarea Reglementării Transnistrene. Infotag. 11.09.2008.**

"Este prematur să se facă prognoze sau declarații importante în privința perspectivelor procesului politic, dar există premise bune pentru ca reglementarea transnistreană să avanseze, cu rolul activ al Rusiei", a declarat presei Ambasadorul Rusiei în R.Moldova, Valeri Kuzmin, după întrevederea avută, miercuri, 10

septembrie, la Tiraspol, cu președintele Sovietului Suprem (SS) al autoproclamatei Republici Moldovenești Nistrene (RMN), Evgheni Șevciuc.

SUA - Republica Moldova

- **Ambasadorul American Asif J. Chaudhry i-a Prezentat Ministrului Andrei Stratan Copiile Scrisorilor de Acreditare. MAEIE. 08.09.2008.**

La 8 septembrie curent, noul Ambasador desemnat al Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova, E.S. Asif J. Chaudhry, i-a prezentat Viceprim-ministrului, Ministrului Afacerilor Externe și Integrării Europene, dlui Andrei Stratan, copiile scrisorilor de acreditare. [...] În cadrul întrevederii au fost abordate subiecte de actualitate de pe agenda relațiilor bilaterale, în particular cooperarea în vederea reglementării conflictului transnistrean, participarea Republicii Moldova în cadrul programelor Corporației Provocările Mileniului, promovarea reformelor democratice și aspirațiile de integrare europeană ale Republicii Moldova. [...] Ambasadorul SUA a ținut să asigure partea moldovenească de sprijinul țării sale în vederea dezvoltării continue a relațiilor bilaterale cu Republica Moldova, exprimând voința de a depune toate eforturile pentru a contribui la realizarea diverselor inițiative comune, contribuind la dinamizarea raporturilor bilaterale pe multiple planuri. De asemenea, diplomatul american a subliniat că poziția SUA în procesul de reglementare transnistreană rămîne în continuare atașată soluționării politice durabile a conflictului, cu respectarea suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova. <http://www.mfa.md/noutati/3177/>

NATO – Republica Moldova

- **NATO susține continuarea cooperării cu R. Moldova în baza unui IPAP actualizat. Info-Prim Neo. 10.09.2008.**

La 10 septembrie, la Bruxelles a avut loc reuniunea Consiliului Nord-Atlantic al Alianței Nord-Atlantice (NATO), în cadrul căreia s-a discutat evoluția implementării de către R. Moldova a Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului (IPAP), în baza raportului Misiunii NATO de evaluare din martie curent. Reprezentanții țărilor membre ale Alianței au susținut continuarea cooperării R. Moldova cu NATO în baza unui IPAP actualizat, transmite Info-Prim Neo cu referire la Ministerul

Afacerilor Externe și Integrării Europene. [...] În cadrul reuniunii, șeful delegației moldovenești, viceprim-ministru, ministrul afacerilor externe și integrării europene, Andrei Stratan, a prezentat o informație privind progresele înregistrate în implementarea IPAP și prioritățile de mai departe în procesul de reformare a sectorului de securitate și apărare. Au fost menționate documentele politice cheie adoptate de RM precum este Concepția Securității Naționale, bazată pe neutralitatea constituțională și demararea lucrărilor asupra elaborării documentelor conexe. La fel, au fost scoase în evidență domeniile de cooperare în care este solicitată asistența Alianței. În aceeași zi, Andrei Stratan și ministrul apărării, Vitalie Vrabie, au avut o întrevedere cu secretarul general al NATO, Jaap de Hoop Scheffer. Acesta a confirmat respectul pentru neutralitatea Republicii Moldova și a exprimat disponibilitatea alianței de a continua cooperarea cu RM aplicând experiența pe care o are în acest sens cu statele neutre, în particular din UE.

Conflictul Transnistrean

- **Igor Smirnov: Rusia a Ajutat Transnistria, iar Occidentul s-a Limitat cu Vorbele. Infotag. 01.09.2008.**

"Rusia a ajutat Transnistria în depășirea efectelor secetei din anul trecut și ale recentelor inundații, în timp ce Occidentul s-a limitat cu vorbe", a afirmat, la 31 august, în conferința de presă de la Tiraspol, liderul autoproclamatei Republici Moldovenești Nistrene (RMN), Igor Smirnov. "Rusia a oferit ajutor fără să ne aștepte rugămintea. Îi sînt recunoscător pentru sprijin premierului Federației Ruse, Vladimir Putin, și tuturor cetățenilor ruși. Partea rusă a acordat Transnistriei asistență practică, în timp ce Uniunea Europeană s-a limitat cu cuvintele. Pe 4 august am trimis o scrisoare prin care am solicitat ajutor Secretarului General al Consiliului Europei, Terry Davis. Răspunsul a venit rapid - operativitatea europenilor merită să fie apreciată. Pe 13 august am primit un mesaj prin care Terry Davis ne mulțumea pentru scrisoare și se solidariza cu victimele inundației din Transnistria și Moldova. Astfel Uniunea Europeană a răspuns solicitării noastre", a relevat Smirnov.

- **Tiraspolul Recunoaște Independența Abhaziei și a Osetiei de Sud. Infotag. 01.09.2008.**

"Tiraspolul a recunoscut și recunoaște independența Abhaziei și a Osetiei de Sud. Între republicile noastre au fost semnate și funcționează Tratatul de bază de prietenie și colaborare (1993 - cu Abhazia, în 1994 - cu Osetia de Sud), care constituie cadrul contractual-juridic bilateral al cooperării noastre interstatale. În plus, între statele noastre au fost semnate și funcționează acorduri interguvernamentale și interdepartamentale în sfera colaborării economico-comerciale, științifico-tehnice, culturale, umanitare, în domeniul sănătății și protecției sociale, în alte domenii. Republicile au făcut schimb de reprezentanțe oficiale (ambasade) în anii 2006-2008", se arată într-o declarație oficială a șefului minister al afacerilor externe al autoproclamatei Republici Moldovenești Nistrene (RMN).

- **Igor Smirnov: Republica Moldova Trebuie să Recunoască Transnistria și să Demareze Negocierile pentru Edificarea Relațiilor Bilaterale. Infotag. 01.09.2008.**

Pentru a rezolva conflictul transnistrean, R. Moldova trebuie să recunoască Transnistria și să demareze negocierile pentru edificarea unor relații de bună vecinătate, a declarat, la 31 august, liderul autoproclamatei Republici Moldovenești Nistrene (RMN), Igor Smirnov, într-o conferință de presă susținută la Tiraspol cu ocazia împlinirii a 18 ani de la autoproclamarea Republici Moldovenești Nistrene (2 septembrie). Smirnov s-a arătat disponibil să înceapă tratativele cu Chișinăul, inclusiv în formula "5+2", dar a opinat că tocmai Chișinăul nu este pregătit și că doi factori ar putea favoriza reglementarea conflictului: retragerea Moldovei din GUAM și aderarea ei la uniunea Rusia-Bielarus, precum și instituirea celei de-a doua limbi oficiale în R.Moldova - limba rusă. El a subliniat faptul că Tiraspolul va promova în continuare cursul de obținere a independenței.

- **Kalman Mizsei: Situația din Osetia de Sud și Abhazia nu Trebuie să Fie un Precedent pentru Transnistria. Info-Prim Neo. 02.09.2008.**

Situația din Osetia de Sud și Abhazia nu trebuie să fie un precedent pentru Transnistria, pentru că este vorba de încălcarea multor principii ale relațiilor internaționale, a declarat marți, 2 septembrie, reprezentantului special al Uniunii Europene în R. Moldova, Kalman Mizsei. Declarația a fost făcută în urma întâlnirii oficialului european cu liderii fracțiunilor parlamentare, având ca temă poziția UE față de situația din Georgia și deciziile Summit-ului UE de luni, 1 septembrie. Potrivit lui Kalman Mizsei, conflictul transnistrean are specificul său. Reprezentantul UE și-a exprimat speranța că dialogul în formatul 5+2 va continua, menționând că luni, 8 septembrie, la Viena vor avea loc negocieri în formatul 3+2. „Principiile noastre de reglementare a conflictului nu s-au schimbat și credem că acestea sunt singurele principii democratice. În Transnistria nu sunt motive obiective pentru conflict și de aceea sperăm că toți partenerii vor face tot posibilul și că Rusia va da dovadă de constructivism pentru a soluționa problema”, a menționat Kalman Mizsei.

- **Kalman Mizsei: Desfășurarea Democratică a Viitoarelor Alegeri Are o Importanță Crucială pentru Viitorul Relațiilor cu UE. Unimedia. 02.09.2008.**

Situația din Georgia și perspectivele reglementării diferendului transnistrean, intensificarea cooperării Republicii Moldova cu Uniunea Europeană au constituit principalele subiecte ale întrevederii, din 2 septembrie, a liderilor fracțiunilor parlamentare cu Kalman Mizsei, Reprezentantul special al UE în Republica Moldova. [...] Reprezentantul special al UE a apreciat poziția Republicii Moldova prin aderarea la declarația anterioară a UE referitor la situația din Georgia, expusă în recenta Declarație a Guvernului Republicii Moldova în legătură cu situația din Osetia de Sud și Abhazia. Sîntem interesați să intensificăm cooperarea cu statele vecine din est, inclusiv cu Republica Moldova, a accentuat Kalman Mizsei, pronunțîndu-se pentru negocierea unui nou acord, mai profund și integrat, de cooperare dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană. Desfășurarea democratică a viitoarelor alegeri parlamentare din republica noastră, în opinia oficialului european, are o importanță crucială pentru viitorul relațiilor cu UE.

- **Kalman Mizsei a Confirmat Existența Proiectului de Lege pentru Rezolvarea Conflictului Transnistrean. Infotag. 02.09.2008.**

Reprezentantul Special al Uniunii Europene (UE) în R.Moldova, Kalman Mizsei, a confirmat existența proiectului de lege privind rezolvarea conflictului transnistrean și statutul regiunii. După întrevederea din 2 septembrie cu liderii fracțiunilor parlamentare, oficialul european le-a spus jurnaliștilor: "UE știe despre acest proiect, l-am discutat deja în formatul Comisiei de la Veneția". "Considerăm că este un document serios, care va favoriza activitatea în formatul "5+2". Este un document foarte detaliat, autoritățile au sarcina să informeze despre el și să-l discute cu partidele și cu experții. Nu vreau să fiu mediatorul între Guvern și societate", a afirmat Mizsei. El și-a exprimat speranța că negocierile cu Tiraspolul vor fi continuate, dar a regretat faptul că există "minți fierbinți, care vorbesc cu foarte multă iredponsabilitate". "Noi însă, vom continua să promovăm principiile noastre de reglementare a conflictului, pentru că doar astfel vedem rezolvarea lui", a subliniat Reprezentantul Special al UE.

- **Tiraspolul a Confirmat Ridicarea Moratoriului Asupra Negocierilor cu Chișinăul. Infotag. 05.09.2008.**

Așa-zisul minister al afacerilor externe al autoprocamatei Republici Moldovenești Nistrene (RMN) a confirmat oficial, la 5 septembrie, ridicarea moratoriului asupra contactelor cu autoritățile Republicii Moldova, instituit pe 12 august, și disponibilitatea de a "continua colaborarea în probleme social-economice", precizând că îndeplinește o dispoziție dată de către liderul transnistrean, Igor Smirnov, după întrevederea acestuia cu Președintele Rusiei, Dmitri Medvedev. În declarația difuzată de ministerul tiraspolean se spune că moratoriul a fost aplicat urmare a nedorinței părții moldovene de a reacționa la acțiunile partenerului său din GUAM împotriva Osetiei de Sud, precum și din cauza atitudinii Moldovei față de misiunea de mediator a Rusiei, atitudine "care nu corespunde înțelegerilor procesului de negocieri". Autoritatea regională apreciază că renunțarea Guvernului Moldovei la intențiile de rezolvare prin forță a relațiilor moldo-transnistrene este un pas important, care trebuie să cunoască ulterior o perfectare juridică.

- **Transnistria Insistă Asupra Menținerii și Extinderii Prezenței Militare Ruse în Regiune. Infotag. 09.09.2008.**

"Întrevederea președinților Republicii Moldova, Vladimir Voronin, și Transnistriei, Igor Smirnov, va avea loc în septembrie-octombrie", a declarat, marți, într-un interviu acordat ziarului rus "Nezavisimaya gazeta", ministrul de externe interimar al autoprocamatei Republici Moldovenești Nistrene (RMN), Vladimir Iastrebceac. Iastrebceac a afirmat că părțile vor încerca să impulsioneze activitatea grupurilor de lucru, care urmează să se ocupe de problemele interacțiunii social-economice între Moldova și Transnistria, iar "evoluția ulterioară a negocierilor va depinde de bilanțul întrevederii președinților și de interacțiunea în problemele social-economice". [...] "Formatul "5+2" își menține valoarea pentru Moscova, dar părțile implicate în conflict sînt cele care trebuie să se înțeleagă. Timpul va arăta în care format va fi obținută înțelegerea cea mai eficientă. "5+2" nu este decît un format consultativ, creat în condițiile crizei acute a procesului de negocieri, în anul 2002. **În formatul "5+2" soluția poate fi discutată, dar nu și aprobată.** SUA și Uniunea Europeană nu sînt decît niște observatori aici. Referindu-se la declarațiile lui Smirnov privind nevoia de extindere a numărului de pacificatori ruși din Transnistria, șeful diplomației tiraspolene a spus că **"prezența militară rusă în regiune trebuie menținută, și cea de menținere a păcii, și sub forma grupării operative de trupe rusești"**, dar că această prezență trebuie să cunoască o perfectare contractual-juridică, cu înființarea unei baze militare ruse staționare pe teritoriul transnistrean". "Noi am saluta și extinderea numerică a contingentului pacificator al Rusiei, dar acesta este subiectul dialogului între Rusia și Ucraina, pentru că militarii pot ajunge în Transnistria doar prin teritoriul ucrainean. Înțelegerile de la 1992 stipulează efectivul contingentului pacificator rus - 3 mii de persoane. Pînă în anul 1998, am avut la noi o escadrilă de elicoptere, care a funcționat tot în cadrul forțelor de menținere a păcii. În 1998, au fost semnate înțelegerile de la Odesa, care prevedeau reducerea pacificatorilor și evacuarea escadrelor. Dar nu am primit încă de la partea rusă un răspuns clar la propunerile noastre", a precizat el.

- **Mediatorii și Observatorii au Convenit la Viena Asupra Reluării Negocierilor în Formatul "5+2". Infotag.09.09.2008.**

Mediatorii și observatorii întruniți, luni, la Viena ("3+2"), au convenit asupra reluării negocierilor pentru rezolvarea problemei transnistrene în formatul "5+2", a anunțat Heikki Talvitie, Reprezentantul Special al Președintelui în exercițiu al OSCE, comentînd bilanțul întrevederii. La întrevedere au participat mediatorii din partea OSCE, Rusiei și Ucrainei, precum și observatorii - SUA și Uniunea Europeană. Negocierile privind reglementarea transnistreană în formatul "5+2" presupun și participarea reprezentanților Chișinăului și Tiraspolului.

- **Ministrul Reîntegrării Vasile Șova: România Ar Putea Ajuta la Rezolvarea Conflictului. Infotag. 11.09.2008.**

R. Moldova este interesată de sprijinul României în reglementarea transnistreană, a declarat presei ministrul Reîntegrării, Vasile Șova, comentînd declarația Președintelui României, Traian Băsescu, care a propus schimbarea formatului negocierilor în unul mai "funcțional", astfel ca la el să participe și Bucureștiul. Șova a reiterat faptul că Uniunea Europeană este participantă la negocierile în formatul "5+2", care este "mecanismul cel mai reușit de reglementare a problemei transnistrene". Formatul include părțile implicate în conflict (Chișinăul și Tiraspolul), mediatorii (OSCE, Rusia, Ucraina) și observatorii (Uniunea Europeană și SUA).

OPINII, COMENTARIIL, INTERVIURI

1. Pericolul Reintegrării Virtuale a Moldovei. Nicu Popescu. Flux. 05.09.2008.

Semnarea în grabă a unui nou document ("memorandum Kozak" sau orice alt tip de document declarativ) poate pune bazele unei reîntegrări virtuale, nu reale, care ar pune în pericol funcționarea Moldovei ca stat și apropierea sa de UE. În realitate, reîntegrarea nu se va face prin semnarea unui document. Știm cu toții bine cât de mult sunt respectate tot felul de "fițiuci" în spațiul postsovietic. Discuțiile despre reîntegrarea Moldovei ar trebui să țină cont de două precedente istorice relevante pentru Moldova. Cipru și Ajaria. În 1964, în urma unor

tensiuni politice și ciocniri violente, comunitățile grecească și turcă au ajuns la un anumit compromis constituțional. Pe hârtie. Însă acel acord s-a dovedit a fi disfuncțional. Acel acord nu a dus la reîntegrarea reală a Ciprului. Din contra, tensiunile din Cipru s-au agravat constant până au izbucnit într-un război în 1974.

Exact peste 10 ani, după așa-numitul "compromis", Cipru a demonstrat absolut clar că semnarea unor acorduri nu neapărat aduce pace, și, de fapt, poate destabiliza situația pe viitor. După războiul din 1974 a durat o perioadă lungă în care partea grecească a Ciprului s-a modernizat, europeanizat și a aderat la UE. Astăzi Ciprul grecesc este de trei ori mai prosper decât Ciprul turcesc. Anume progresul politic și economic în partea grecească a insulei a făcut zeci de mii de etnici turci să iasă în stradă cerînd reunificarea insulei în 2002-2003. Foștii separatiști au devenit prointegraționiști. Ciprul a demonstrat că reunificarea se face nu prin semnarea unor documente, ci prin schimbarea condițiilor pe teren. Astăzi Cipru este mai aproape de reunificare ca niciodată.

Al doilea exemplu este regiunea Adjaria din Georgia. În perioada 1992-2004 aceasta nu era o regiune separatistă ca Abhazia și Osetia de Sud, ci semiseparatistă. În realitate, Adjaria era separată de restul Georgiei. Sub controlul lui Aslan Abașidze, Adjaria avea propriile formațiuni paramilitare, controla și incasa taxele la hotarul cu Turcia și portul Batumi; menținea un sistem politic închis, autoritar, izolat politic de restul Georgiei. Guvernul central georgian nu avea practic nicio influență asupra Adjariei. Federația Rusă își menținea prezența militară în Adjaria și era foarte influentă datorită relațiilor sale apropiate cu Abașidze. Chiar dacă era separată, Adjaria nu era separatistă.

La nivel declarativ Adjaria recunoștea integritatea teritorială a Georgiei și se considera formal parte a Georgiei, folosea valuta georgiană și (foarte important) avea locuri în parlamentul din Tbilisi. Partidul lui Abașidze întotdeauna "obținea" 95% din voturi în Adjaria și toți deputații din Adjaria votau în parlamentul din Tbilisi așa cum le dicta Abașidze. În ultimii ani de președinție, Eduard Șevardnadze conta foarte mult pe acești deputați din Adjaria, care, de fapt, îl ajutau mai mult sau mai puțin să mențină o majoritate în parlament. În schimbul sprijinului oferit unui lider autoritar la Tbilisi, Adjaria

rămânea de facto separată de restul Georgiei. În 2004, Mihail Saakașvili l-a forțat pe Abașidze să evadeze în Rusia și a asigurat reintegrarea deplină a Adjariiei la Georgia. Saakașvili a reușit să reintegreze Adjaria datorită a trei factori. În primul rând, Saakașvili era mai popular în Adjaria decât Abașidze. În al doilea rând, Saakașvili a exercitat presiuni militare asupra lui Abașidze, aducând trupe georgiene la hotar cu Adjaria și amenințând cu o intervenție militară. În al treilea rând, Rusia nu a intervenit. Drept rezultat regimul Abașidze a implodat.

Pentru Moldova pericolul e că Transnistria poate deveni ca Adjaria de pe timpul lui Șevardnadze. Separată în realitate, dar neseeparatistă declarativ. Reunificarea pe model adjarian nu ar fi probabilă în viitorul previzibil, pentru că condițiile prezente în Georgia în 2004 nu sunt prezente în Moldova: președintele Voronin sau un viitor președinte nu sunt populari în Transnistria, Rusia nu va mai sta deoparte, iar Moldova nu va recurge la presiuni militare.

"Precedentul Adjaria" sau reintegrarea virtuală este cea mai periculoasă perspectivă pentru Moldova la etapa actuală. O reglementare rapidă, în baza regulilor impuse de Rusia, înaintea alegerilor nu va schimba aproape nimic în Transnistria, dar va schimba foarte multe în Moldova. Cu sau fără Smirnov, Rusia va încerca să creeze toate condițiile pentru păstrarea situației actuale de facto în Transnistria: menținerea unui sistem politic autoritar izolat de Moldova, asupra căruia Chișinăul nu va avea nicio influență reală; forțe paramilitare independente de Moldova, servicii speciale locale, controlul frontierei externe și prezența militară rusă într-o formă sau alta.

Însă Moldova se va schimba foarte mult. Transnistria va recunoaște formal (dar nu real) suveranitatea Moldovei, va trimite circa 20 de deputați în parlamentul de la Chișinău care vor deține balanța puterii, vor vota consolidat cum vrea Tiraspolul și vor deveni principalii mediatori în sistemul politic fragmentat din Moldova. Astfel, Tiraspolul va impune regulile jocului oricărei administrații de la Chișinău pentru încă mulți ani, sau chiar decenii. Transnistria va avea puterea și pârghiile necesare pentru a bloca eforturile Moldovei de a se reforma, europeaniza și consolida ca stat. Iar Moldova va avea pârghii minime pentru a influența Transnistria, virtual reintegrată. Republica Moldova poate ușor deveni ostaticul

Transnistriei, așa cum Șevardnadze era ostaticul Adjariiei.

Reintegrarea însă este posibilă. Dar reintegrarea poate fi atinsă numai prin schimbarea realităților din Moldova, nu semnarea unor hârtii pe care nimeni nu le-ar lua în serios la Moscova sau Tiraspol. Reintegrarea deja se înfăptuiește. Oamenii de afaceri transnistreni devin parte a spațiului economic unic al Republicii Moldova; datorită ștampilelor vamale moldovenești, exporturile transnistrene în UE cresc masiv (făcând economia transnistreană și mai dependentă de Chișinău), iar universitățile din Transnistria își doresc să fie acreditate la Ministerul Educației de la Chișinău. Moldova are nevoie de consolidarea și aprofundarea tendințelor actuale atât în procesul de reglementare transnistreană, cât și în apropierea de UE. Cu cât mai aproape de UE va deveni Moldova, cu atât mai funcțională, mai prosperă - cu atât mai reale vor deveni șansele unei reintegrări reale, nu virtuale.

Nicu Popescu, Cercetător la Consiliul European pentru Relații Externe de la Londra (www.ecfr.eu).

1. Kalman Mizsei: „Doar în formatul 5+2 pot fi elaborate înțelegeri care să fie legitime și viabile”. Comunicat de Presă APE. 05.09.2008.

În legătură cu interpretările ale unor medii de informare a declarațiilor Reprezentantului Special al Uniunii Europene pentru Republica Moldova, Kalman Mizsei, făcute în cadrul unei discuții cu un grup de jurnaliști din Chișinău și Tiraspol cu prilejul participării la programul „Dialoguri Transnistrene” organizat de Asociația pentru Politică Externă (APE) la Vadul lui Vodă la 5 septembrie 2008, prezentăm textul complet al declarațiilor dlui Mizsei. Precizăm că acestea au fost singurele declarații făcute pentru presă de reprezentantul UE pentru Republica Moldova la seminarul de astăzi, iar alte afirmații și aprecieri care îi sunt atribuite nu corespund realității.

Întrebare: *Formatul negocierilor pentru reglementarea transnistreană pare să se deplaseze în formatul 2+1, adică Chișinăul și Tiraspolul plus Rusia. Cum vede Occidentul și, în particular, Uniunea Europeană această schimbare și cât de rezultative pot fi asemenea negocieri?*

Kalman Mizsei: Doar în formatul 5+2 pot fi elaborate înțelegeri care să fie legitime și viabile. Desigur, discuții pot fi purtate între domnul Medvedev și domnul Smirnov și domnul Voronin, dar aceste discuții categoric nu pot înlocui procesul de negocieri și în urma acestor discuții nu se poate ajunge la niște principii de reglementare viabilă a conflictului transnistrean. Acest lucru se poate face doar în formatul 5+2.

În formatul 5+2 sunt reprezentate destul de larg interesele din interiorul și din jurul acestui conflict din Moldova, iată de ce este unica modalitate legitimă pentru identificarea unei soluții. Și, apropo, în anul 2003 exact formatul 1+2 s-a dovedit a fi neviabil și acum ar fi foarte incorect să se încerce repetarea aceluiași scenariu.

Uniunea Europeană este categoric în favoarea formatului 5+2 și în favoarea relansării cât mai urgente a negocierilor în acest format. După ceea ce s-a întâmplat în Georgia, este și mai mult în interesul partenerilor noștri ca să nu experimentăm cu formule neviabile, nelegitime, nedemocratice.

Cât de posibilă credeți că este revenirea la planul Kozak de reglementare a conflictului transnistrean, propus de Federația Rusă în 2003?

Kalman Mizsei: Planul Kozak, cu tot respectul nostru pentru eforturile domnului Kozak, a avut neajunsuri care ne fac să credem că el nu putea și nu poate constitui bază pentru o înțelegere. Una dintre acestea constă în faptul că planul Kozak crea, de fapt, un stat ne-suveran, ci un model confederativ care conține prevederi de natură să paralizeze viața țării – un drept de veto exagerat pentru regiunea transnistreană și exagerat de multe situații unde decizii importante urmau să fie adoptate doar prin votul ambelor părți.

Noi optăm pentru acordarea regiunii transnistrene a unor împuterniciri largi, ferm garantate de legea constituțională moldovenească pe de o parte, iar pe de altă parte pentru un mecanism internațional de monitorizare în care să participe atât Rusia cât și vecinii Republicii Moldova.

Analiștii spun că pentru a nu admite repetarea evenimentelor după scenariul osetin, UE trebuie să fie mai activă în Transnistria. Este reală această prezență mai activă a UE în regiunea transnistreană și ce acțiuni pot fi întreprinse în acest sens?

Kalman Mizsei: Cred că suntem mai activi decât se vede și în ultimii ani suntem mult mai prezenți în majoritatea domeniilor care au un impact asupra reglementării transnistrene. Ajutăm foarte activ Republica Moldova, procesele noastre integraționiste cu Moldova avansează foarte mult, ceea ce are un impact foarte favorabil asupra posibilelor variante de soluționare a conflictului transnistrean.

În presă au apărut informații despre un nou plan al Chișinăului despre care am aflat că este în prezent trimis pentru avizare Comisiei de la Veneția a Consiliului Europei. Doamna Greceanii a declarat că acesta prevede autonomie pentru Transnistria și retragerea trupelor ruse de pe teritoriul Republicii Moldova. Nu credeți că acest plan va aduce din nou negocierile în impas, în sensul acceptului Rusiei de a-și retrage trupele?

Kalman Mizsei: Un răspuns cu adevărat pertinent la această întrebare se va putea da doar după ce formatul 5+2 va începe să lucreze și Rusia își va arăta disponibilitatea de a coopera cu partenerii săi internaționali și îi va convinge pe partenerii săi de la Tiraspol să lucreze mai constructiv. Toate aspectele tehnice ale reglementării transnistrene sunt cunoscute și, de aceea, atunci când va exista voință politică în Rusia și în Transnistria, conflictul va putea fi soluționat foarte repede. Și această reglementare va fi extrem de favorabilă pentru populația din Transnistria mai ales, dar și pentru cei din Republica Moldova în general.

Legea moldovenească din 2005 privind principiile de bază ale statutului regiunii transnistrene reflectă viziunea Uniunii Europene asupra drepturilor și libertăților ce ar trebui să revină regiunii transnistrene, sau această lege ar trebui modernizată?

Kalman Mizsei: Noi ne concentrăm acum asupra elaborării unui model viabil în formatul 5+2, a unui model care să poată fi convenit cu alți parteneri. Și atunci când acest lucru va fi finalizat, partenerii noștri moldoveni vor trebui să examineze în ce măsură această soluție

consensuală este sau nu este conformă cu prevederile legii din 2005. Din câte înțelegem, poziția părții moldovene este că legea privind statutul regiunii transnistrene trebuie să fie una constituțională, care să fie adoptată cu două treimi din voturile parlamentarilor.

Revenind la subiectul asa-zisului format 2+1, care vor fi reacția și acțiunile UE în eventualitatea semnării unui document-cadru, după toate negocierile dintre Medvedev și Voronin?

Kalman Mizsei: Noi credem cu fermitate că există o conexiune foarte strânsă între natura procesului și rezultatul lui. De aceea, noi nu credem că procesul care exclude cei mai importanți parteneri ai Moldovei poate rezulta într-o soluție echitabilă și viabilă. (We believe very strongly that there is a very strong connection between the nature of the process and the result. And therefore we do not believe that a process that excludes the most important partners of Moldova can result in a fair and viable settlement).

Care sunt așteptările Dumneavoastră legate de întâlnirea în formatul 3+2 programată pentru luni, 8 septembrie, la Viena?

Kalman Mizsei: Cred că la Viena Rusia are o foarte bună posibilitate de a demonstra că poate fi un partener constructiv al comunității internaționale și să-și manifeste voința de cooperare prin participarea la pregătirea activă a graficului concret pentru negocierile în formatul complet 5+2. Nu aș vrea să anticipez că anume așa va fi, dar noi vom evalua succesul acestei întrevederi anume reieșid din acest criteriu.

Vineri ați fost citat cu declarația că soluționarea conflictului transnistrean este posibilă până la alegerile parlamentare din Republica Moldova din 2009.

Kalman Mizsei: Este o interpretare a ceea ce am spus. Mesajul meu era, de fapt, că pentru noi e important ca soluția pentru reglementarea definitivă a conflictului să fie una echitabilă și durabilă, pentru ca, după adoptarea ei, țara să se poată dezvolta puternic și în ritmuri accelerate. Moldova, inclusiv regiunea transnistreană, are nevoie de stabilitate politică și de un stat eficient pentru a se putea dezvolta rapid. Moldova are o moștenire venind din perioada URSS, peste care s-a suprapus și cea a conflictului transnistrean și este foarte important ca acum celor 3,5 milioane

de oameni să li se acorde șansa de dezvoltare pe o cale europeană, o cale favorabilă întregii populații.

Când se putea face acest lucru, nu vreau să speculez. Voi spune doar că dacă există voință politică acest lucru se va putea realiza până la alegerile din 2009. Dar nu aș vrea să speculez acest aspect, pentru că dacă nu există voință politică, e mai bine să se mai lucreze un timp asupra tuturor aspectelor.

2. Zinaida Greceanîi Crede că Noile Propuneri ale Chișinăului Pot fi Acceptate de Rusia și de Tiraspol. Radio Europa Liberă. 03.09.2008.

Autoritățile moldovene au pregătit un nou plan de reglementare în Transnistria, care prevede o autonomie largă pentru regiunea separatistă și retragerea trupelor ruse din stînga Nistrului. Noul proiect a fost deja prezentat Tiraspolului, mediatorilor și observatorilor la negocieri. Anunțul aparține premierului moldovean Zinaida Greceanîi, care s-a aflat miercuri la sediul de la Praga al postului de radio Europa Liberă, cu ocazia unei vizite oficiale în Republica Cehă. Într-un interviu în exclusivitate pentru Europa Liberă, Zinaida Greceanîi a spus că autoritățile moldovene sunt gata să accepte și elemente ale planului Kozak, cum ar fi participarea reprezentanților transnistreni în Guvernul și în Parlamentul de la Chișinău. Dar vor respinge, la fel ca în anul 2003, esența acestei propuneri rusești. Planul Kozak, despre care ministrul rus de externe Serghei Lavrov spunea săptămîna trecută că ar putea fi readus în discuții, propunea un stat federal, cu posibilitatea ca Transnistria să se separe în cazul apropierei Moldovei de NATO sau România, drept de veto pentru Transnistria în chestiuni de politică internă și externă ale statului și păstrarea prezenței militare ruse pe teritoriul Republicii Moldova.

Primierul moldovean a fost întrebat dacă proiectul nou al Chișinăului se intenționează să fie votat unanim în Parlament și dacă este o formă de a se apăra, a Moldovei, în fața unor posibile propuneri rusești mai agresive, în urma evenimentelor din Georgia. Zinaida Greceanîi a răspuns că nu și crede că noile propuneri ale Chișinăului pot fi acceptate de Rusia și de Tiraspol, mai ales că Chișinăul este hotărât să nu adere la NATO. Zinaida Greceanîi a subliniat

acest lucru și în conferința de presă, susținută preponderent în limba rusă, în fața jurnaliștilor din alte redacții ale Europei Libere, mai ales a celor din serviciile pentru fostele republici sovietice. Ea a subliniat că „Moldova are statut de țară neutră, prevăzut de Constituție și nu poate schimba Constituția în fiecare zi”. Pe de altă parte, ea a insistat că Moldova dorește să întărească legăturile cu Uniunea Europeană, cu scopul final al intrării în Uniune, lucru de care beneficiază și transnistrenii. Premierul moldovean a precizat că preferințele comerciale de care se bucură Moldova pentru exportul în țările Uniunii Europene sunt extinse și asupra agenților economici din Transnistria, înregistrați la Chișinău, chiar dacă sistemele economice de pe cele două maluri ale Nistrului, a spus ea, sânt total diferite. 70 la sută din exporturile transnistrene au ca destinație Uniunea Europeană. Răspunzînd la una din întrebări, Zinadida Greceanîi a spus că în opinia Guvernului de la Chișinău nu există nici o legătură între situația Georgiei și a Moldovei. "Conflictul transnistrean poate și trebuie rezolvat numai pe cale pașnică, altă cale nu există". Ea a spus că ceea ce s-a întâmplat în Osetia de Sud nu trebuie să destabilizeze în nici un fel situația în Moldova. Dimpotrivă, a spus ea, societatea moldoveană a devenit acum mai unită. Zinaida Greceanîi a mai fost întrebată dacă Chișinăul are obiecții față de acordarea cetățeniei ruse locuitorilor Transnistriei. Rusia a procedat în acest fel în Osetia de Sud, iar când a intervenit militar în Georgia în august, una din principalele explicații a fost că își apără cetățenii în fața agresiunii georgiene. Premierul Greceanîi a spus că Moldova nu le poate interzice transnistrenilor să dețină cetățenia rusă, odată ce permite cetățenilor moldoveni să aibă cetățenie dublă, cu excepția funcționarilor de stat care trebuie să fie numai cetățeni moldoveni. Dar șefa guvernului moldovean a spus că este împotriva acordării în masă, la întâmplare a dublei cetățenii locuitorilor Moldovei, inclusiv regiunii transnitrene.

3. Andrei Stratan: “Suntem Pregătiți de a Discuta Includerea în Următorul Document Politic a Perspectivelor de Aderare a RM la UE”. Radio Europa Liberă. 02.09.2008.

Andrei Stratan: Pe data de 10 septembrie, mă voi afla la Bruxelles, voi avea întreveneri cu conducerea Comisiei Europene, în cadrul căreia

vor fi abordate subiecte de interes comun, atât pentru Republica Moldova cât și pentru UE.

Valentina Ursu: *Domnule Ministru, ar putea Bruxellesul să-i ofere Republicii Moldova o foaie de parcurs mai rapidă de aderare la UE decât Ucrainei, așa cum o cerea ieri și Președintele României Băsescu?*

Andrei Stratan: Eu cred ca da. Acest subiect o să-l includem în agenda discuțiilor cu reprezentanții Comisiei Europene. Deci noi astăzi, consider eu, suntem pregătiți de a discuta cu partenerii noștri europeni includerea în următorul document politic a perspectivelor de aderare a Republicii Moldova la UE și să avem un statut cu mult mai consolidat. Deci, practic asemănător cu cel pe care l-au obținut țările din regiunea Balcanilor Occidentali. Noi ne vom grăbi, dar ne vom grăbi încet ca toate beneficiile de apropiere a Republicii Moldova de UE să fie apreciate de fiecare cetățean în parte a țării noastre.

Problema separatismului ar putea afecta în vreun fel această cale de integrare europeană a Moldovei?

Andrei Stratan: Dimpotrivă ar urgenta procesul de soluționare a diferendului transnistrean și ar da posibilitate și cetățenilor noștri care locuiesc în regiunea transnistreană să se simtă europeni și să beneficieze de acele posibilități, oportunități și deschideri pe care ne le va oferi UE în următoarea perioadă de timp.

În ultimul timp oficialitățile europene și-au exprimat îngrijorarea că Federația Rusă ar putea pregăti scenariul georgian și în Ucraina sau Republica Moldova.

Andrei Stratan: N-ai spune eu că ar putea fi repetat acest scenariu corespunzător. Fiecare țara își are particularitățile și individualitatea sa în abordarea și soluționarea unei sau alte probleme. Noi mergem pe aceeași cale, pe calea discuțiilor, dialogului și nu numai cu Uniunea Europeană, dar și cu toți cei implicați în formatul “5+2”.

Săptămâna viitoare va fi reluat procesul de negocieri în formatul “3+2”. Fără Chișinău și fără Tiraspol.

Andrei Stratan: Da, da, este în formatul “3+2”.

Pe de altă parte astăzi Tiraspolul sărbătorește proclamarea independenței Transnistriei.

Andrei Stratan: Lăsați-i să sărbătorească. Nu știu cine recunoaște această independență, în afară de cei care le-au recunoscut-o și cred că această recunoaștere aici se va stopa.

Transcriere APE.

4. Vladimir Socor: “Seria Pașilor Propuși de Kremlin Ridică Multe Semne de Întrebare”. Radio Europa Liberă. 05.09.2008.

Președintelui rus Dmitry Medvedev i-a trebuit exact o oră și jumătate ca să-l așeze pe liderul de la Tiraspol, Igor Smirnov, la masa negocierilor politice cu Chișinăul. Până acum, Kremlinul îl folosea pe Smirnov ca să blocheze orice negocieri asupra statutului Transnistriei și retragerii trupelor rusești. În ziua de 3 septembrie, însă, Președintele Rusiei i-a comandat principalului reprezentant al Rusiei în Transnistria să se întâlnească foarte curînd cu Președintele moldovean Vladimir Voronin și să negocieze cât mai rapid asupra statutului Transnistriei. Domnul Medvedev i-l primise pe domnul Voronin în ziua de 25 august, punând în mișcare următoarea serie de pași.

Domnul Medvedev i-l va convoca pe Smirnov ca să-i comunice noile instrucțiuni, lucru îndeplinit la 3 septembrie. Apoi domnii Voronin și Smirnov se vor întâlni ca să discute în linii generale despre statutul Transnistriei. Curînd după aceea, va urma o întâlnire Medvedev-Voronin-Smirnov, un format nou numit unu plus doi, cu scopul de a adopta un document comun despre principiile reglementării conflictului din Transnistria. Documentul ar urma să fie iscălit de domnii Voronin și Smirnov în prezența domnului Medvedev și cu acordul deplin al acestuia. Pasul următor, ar fi aducerea acestui document pe masa negocierilor în formatul “5+2” pentru a fi examinat acolo de Statele Unite ale Americii și UE, care fac parte din acest format alături de Rusia, Ucraina și OSCE.

Rusia a gândit și lansat această procedură acum după îndelungate tergiversări. Desigur, Rusia consideră că a apărut un moment deosebit de favorabil pentru a rezolva conflictul din Transnistria în favoarea intereselor strategice rusești. Kremlinul mizează pe slăbiciunea și confuzia demonstrate de Occident în timpul războiului ruso-georgian. Rusia calculează, probabil, că deruta Occidentului este trecătoare.

Rusia dorește să exploateze această fază cât mai repede și în Republica Moldova.

Conducerea Republicii Moldova se grabește și ea, dar din cu totul alte motive decât Kremlinul. Echipa prezidențială de la Chișinău calculează ca Rusia are nevoie urgent să demonstreze că poate rezolva un conflict înghețat prin mijloace diplomatice și prin compromis politic, nu prin aplicarea unilaterală și brutală a forței ca în Georgia. De asemenea, conducerea Republicii Moldova calculează că Rusia dorește să ofere Ucrainei o dublă lecție, Rusia este capabilă să atace și să dezmembreze o țară ca Georgia care vrea să intre în NATO, dar aceeași Rusie e capabilă să trateze cu blîndețe o țară ca Republica Moldova care a optat pentru neutralitate permanentă.

Seria pașilor propuși de Kremlin în acord cu Chișinăul în vederea reglementării conflictului ridică multe semne de întrebare. Iată numai două dintre acestea. Întâi, propusul document despre principiile reglementării, care ar urma să fie adoptat de către domnii Medvedev, Voronin și Smirnov, nu cumva ar înlocui Legea Republicii Moldova din iulie 2005 despre principiile reglementării? Sau nu cumva propusul nou document ar contracara acea lege? Domnul Voronin a declarat de mai multe ori, chiar și după întâlnirea sa cu Medvedev, din 25 august, că Legea Republicii Moldova din 2005 rămîne valabilă ca baza a reglementării. Dar dacă propusul document Medvedev-Voronin-Smirnov va intra în contradicție cu respectiva Lege a Republicii Moldov?

Al doilea mare semn de întrebare decurge din cel dintâi, Chișinăul a abandonat oare principiul potrivit căruia orice decizie poate fi luată numai în formatul “5+2”? Rusia spune și ea acest lucru, dar subînțelege altceva, anume ca decizia să fie luată în formatul “1+2”, mai întîi între domnii Medvedev, Voronin și Smirnov și abea apoi să fie confirmată, poate cu mici redactări pe ici pe colo, în formatul “5+2”. Apare, deci, riscul ca Republica Moldova să consimtă la propuneri rusești bune pentru Rusia, dar rele pentru Republica Moldova, fără a îndrăzni să reziste față de aceste propuneri, dar cu speranța tacită că Occidentalii vor stopa asemenea propuneri în formatul “5+2”. Chișinăul ar risca nepermis de mult dacă ar folosi această tactică. *Transcriere APE.*

5. Vladimir Socor: “Spre Deosebire de Georgia, Republica Moldova Păstrează Încă Șansa Reîntregirii cu Transnistria”. Radio Europa Liberă. 03.09.2008.

Rusia a reușit să provoace Georgia la război conform scenariului folosit încă în anul 1992 împotriva Republicii Moldova. În ambele cazuri, Transnistria – Tighina în 1992 și Osetia - Georgia în 2008, Rusia a declanșat un proces de exaladare treptată a conflictului. Agresorii interpuși Ruso-tiraspoleni sau Osetini au atacat la nivelul paramilitar. În fața acestei provocări statul legitim, Republica Moldova sau Georgia, a răspuns cu propria sa armată, instrument legitim al statului, exaladând conflictul. Rusia, la rândul ei, a răspuns cu forțe militare infinite mai puternice decât cele ale Republicii Moldova sau ale Georgiei. La fiecare etapa a acestui proces, Rusia a controlat exaladarea conflictului. Apoi a dictat condițiile politice și militare ale armistițiului.

Președintele moldovean de atunci, Mircea Snegur, a avut toate justificările juridice și politice să ordoneze contra-ofensiva de la Tighina. La fel, Președintele georgian Mihail Saakașvili a fost deplin îndreptățit să contra-atace în Osetia de Sud, unde autoritățile legitime erau supuse unui asalt continuu. Dar atât Președintele Snegur, cât și Președintele Saakașvili au calculat greșit consecințele, nu au prevăzut intervenția brutală și directă a armatei rusești, care a trecut rapid de la agresiunea prin interpuși la agresiunea directă la nivel interstatal.

Republica Moldova se confruntase în 1992 cu o situație fără precedent. 16 ani mai târziu, însă, Georgia ar fi trebuit să tragă învățămintele necesare din experiența de atunci a Republicii Moldova. Conducerea Georgiei, însă, nu a ținut seama de această experiență, nu a anticipat scenariul exaladării controlate de ruși. Georgia, cu tot sprijinul occidental pe care îl primește, a pierdut orice posibilitate reală de a redobândi Abhazia și Osetia de Sud. Spre deosebire de Georgia, însă, Republica Moldova păstrează încă șansa reîntregirii cu Transnistria. *Transcriere APE.*

6. Radu Vrabie: Pentru Rusia Este mai Convenabil sa Obțină o Reglementare Formală pentru Conflictul

Transnistrean. Ziarul Capitala. 10.09.2008.

Întrebare: *Ce consecințe pentru Moldova poate avea recunoașterea Abhaziei și Osetiei de Sud de către Rusia?*

Radu Vrabie: Conflictul din Moldova și cele din Georgia sunt diferite și în acest sens recunoașterea de către Rusia a Abhaziei și Osetiei nu va afecta în mod direct conflictul transnistrean și implicit nu va conduce la recunoașterea Transnistriei. Totuși cred că vor fi presiuni din partea Rusiei și regimului de la Tiraspol pentru a obține cedări din partea Moldovei. Prin aceasta, transnistrenii speră să reintre pe agenda priorităților rusești, rușii vor încerca să demonstreze că pot rezolva un conflict altfel decât cu forța. La moment, pentru Rusia este mai convenabil să obțină o reglementare formală pentru conflictul transnistrean, în urma căreia ea să fie singura țară care să controleze Moldova. Considerându-se acum o țară puternică, ea va încerca să mențină Moldova, exclusiv în sfera sa de interese. Și în formatul 2+1 (Medvedev, Voronin și Smirnov) anume Rusia va controla evoluțiile evenimentelor în această zonă. De aceea cred că un plan rusesc nu va duce la obținerea unei soluții viabile și durabile pentru conflictul transnistrean.

Ce urmează să întreprindă Chișinăul pentru a preveni acest format și rezoluțiile lui?

Radu Vrabie: Avem nevoie de o coeziune internă, unire a forțelor politice din țară pentru a soluționa problemele cu care se confruntă Moldova, mă refer la independența justiției, presei, corupție, atragerea investițiilor și organizarea unor relații mult mai calitative cu UE. Totodată, se cere mai multă transparență în raporturile cu partenerii internaționali, mai ales cu membrii formatului „5+2” (UE, OSCE, Ucraina și SUA).

Monitorizarea de către APCE poate influența soluționarea corectă a conflictului Transnistrean?

Radu Vrabie: Consiliul Europei are alt mandat și nu este implicat în procesul de negocieri, însă ei urmăresc corectitudinea soluționării tuturor problemelor cu care se confruntă Republica Moldova, ceea ce, evident, este în interesul nostru. Un test în acest sens vor fi alegerile parlamentare din 2009, care ne va ajuta și la îmbunătățirea relațiilor cu UE.

Cine din partenerii externi poate ajuta Moldova în soluționarea corectă a conflictului de pe Nistru?

Radu Vrabie: Toti partenerii nostri externi, in special UE, SUA si Ucraina. Si drept exemplu, luni, la Viena, in cadrul consultarilor dintre mediatorii si observatorii din cadrul 5+2, UE și SUA au declarat că ei nu vor sprijini un document semnat doar de formatul „2+1”, dacă nu vor fi consultați în prealabil. Dacă vom face tot posibilul să avem așa susținere, vom putea mai ușor să obținem o soluție viabilă pentru conflictul transnistrean.

Radu Vrabie, Coordonator de Programe APE.

7. Politicieni și Experți de la Chișinău se Arată Sceptici Față de Scoaterea RM de Sub Monitorizarea CoE în Viitorul Apropiat. Info-Prim Neo. 05.09.2008.

Politicieni și experți de la Chișinău se arată sceptici față de scoaterea R. Moldova de sub monitorizarea Consiliului Europei (CoE) în viitorul apropiat. Motivele monitorizării, restanțele și realizările R. Moldova au constituit subiectul ședinței Clubului Jurnaliștilor de Investigație, organizat vineri, 5 septembrie, de către Centrul de Investigații Jurnalistice.

Directorul Biroului de Informare al Consiliului Europei (CoE) în Moldova, Lilia Snegureac, a declarat că monitorizarea va dura atât timp cât R. Moldova va mima reformele. „Trebuie să realizăm reformele pe care ni le cere imperativ CoE în primul rând pentru noi, pentru că ele vin să îmbunătățească viața noastră”, a menționat Lilia Snegureac. În opinia ei, monitorizarea este „foarte sănătoasă” pentru că ea duce la îmbunătățirea cadrului legislativ al statului, chiar dacă pentru unii o monitorizare atât de lungă înseamnă un lucru rușinos.

Deputatul din partea Alianței Moldova Noastră, membru al delegației R. Moldova la Adunarea Parlamentară a Comisiei Europene (APCE), Valeriu Cosarciuc, a menționat că Moldova rămâne sub monitorizare pentru că nu și onorează obligațiile asumate. În cele patru rezoluții ale APCE cu privire la R. Moldova din 2002-2007, în principiu, sunt menționate aceleași angajamente neîndeplinite. În rezoluțiile din 2005 și din 2007 sunt menționate carențe la capitolul procesul electoral. De asemenea, la ședințele din aprilie și din iulie 2008, APCE și-a manifestat îngrijorarea față de ultimele modificări ale legislației electorale – majorarea

pragului electoral, interdicția de a forma blocuri electorale și interdicția posesorilor de dublă cetățenie de a accede în funcții publice. Deputatul nu crede, însă, că actuala guvernare va reveni la aceste legi decât doar simbolic, sub presiunea externă.

Vicepreședintele Partidului Democrat din Moldova, deputatul Igor Klipii, a declarat că R. Moldova va fi sub monitorizare atât timp cât va exista statul R. Moldova. Potrivit deputatului, faptul că R. Moldova se află de 12 ani sub monitorizarea este hârtia de turnesol a Moldovei. „Demonstrăm că nu suntem în stare să ne organizăm de o manieră efektivă și coerentă ca și stat. Lucrul cel mai grav este că însăși societatea moldovenească este pusă sub semnul întrebării pentru că un stat apare acolo unde există o societate capabilă să se organizeze”. Igor Klipii consideră că, în cazul în care R. Moldova va fi lipsită de suport extern, ea va dispărea ca stat.

Președintele organizației „Juriștii pentru drepturile omului”, Vitalie Nagacevschi, consideră că Moldova nu va fi scoasă de sub monitorizare atât timp cât vor fi comuniștii la guvernare. Monitorizarea continuă este, pe de o parte, un lucru negativ pentru că demonstrează că în R. Moldova procesele democratice nu merg bine. Pe de altă parte, monitorizarea este benefică deoarece este „o influență din afară pentru a împiedica un derapaj total spre o tiranie similară regimului Hussein”, menționează juristul.

Tatiana Pârvu, șef de direcție la Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, a declarat că Moldova nu are prea multe restanțe, acestea fiind pe cale de a fi soluționate. Tatiana Pârvu a fost de acord că monitorizarea scade prestigiul țării. Totodată, ea a menționat că la moment 11 țări sunt sub monitorizarea CoE, iar trei țări sunt în perioada post-monitorizare, printre care și un membru al UE – Bulgaria. „Ne-am propus pe parcursul ultimilor ani să trecem la perioada de post-monitorizare. După cum au menționat raportorii și experții CoE, examenul cel mai serios ne așteaptă în perioada electorală, care va demonstra dacă putem sau nu trece la post-monitorizare”, a spus Tatiana Pârvu.

8. Președintele României Traian Băsescu: “Ucraina o susținem decent și cu toată forța. Republica Moldova o susținem decent, cu toată forța și din

**suflet”. TVR1. Transcriere APE.
09.09.2008.**

Moderator TVR-1: *V-as propune, domnule Președinte, să trecem la următorul capitol al discuției de astăzi și anume - conflictele înghețate. Ce se întâmplă în Georgia. A trecut o lună de la începutul conflictului din Georgia. Între timp am văzut că Nicolas Sarkozy, Președintele francez și al Uniunii Europene a fost ieri din nou la Moscova și rușii, ca să elimine unele inadvertențe am putea să le spunem, din Tratatul de Pace, așa cum spuneți Dumneavoastră, căci e foarte surprinzător, dar oamenii au semnat azi două lucruri diferite.*

Dar, ce vreau să vă întreb, între timp, Abhazia și Osetia de Sud și-au declarat independența, recunoscută de Moscova și de Nicaragua. Și Dumneavoastră spuneți înainte de plecarea la Bruxelles că vom propune ca Uniunea Europeană, prin membri permanenți ai Consiliului de Securitate, să readucă ansamblul problematicii conflictelor înghețate din regiunea Mării Negre în discuția Consiliului de Securitate al ONU, inclusiv Kosovo. Și vă întreb ce poate face un Consiliu de Securitate care până acum a eșuat de câteva ori în reglementarea acestor probleme?

Traian Băsescu: Trebuie schimbate mecanismele de negociere și mecanismele de menținere a păcii. Vă dau două exemple care să ilustreze cât de gravă este situația. S-a auto-declarat „stat independent” Kosovo, s-au auto-declarat „stat independent” cei din Osetia de Sud dar și din Abhazia. Declararea independenței Kosovo s-a făcut în condițiile în care exista celebra rezoluție a Consiliului de Securitate 1244, care garanta integritatea teritorială a Serbiei. Deci, a fost prima încălcare a unei Hotărâri a Consiliu de Securitate. Pentru integritatea teritorială a Georgiei au existat cel puțin vreo treizeci de rezoluții ale Consiliului de Securitate. S-au încălcat și ele prin începerea procesului de recunoaștere a independenței Osetiei de Sud și Abhaziei.

Una din marele probleme care se pune este ce valoare mai au Hotărârile Consiliului de Securitate pentru Statele mici și mijlocii, pentru statele care nu sunt puteri nucleare, atâta timp cât marele puteri nu mai respectă hotărârile Consiliului de Securitate? Acesta este unul din motivele pentru care noi susținem ca toate

conflictele înghețate să revină pe masa Consiliului de Securitate. Luată independent, dacă vă aduceți aminte, a fost marea poveste – „au origini diferite și de aceea le tratăm diferit”. A fost unul din marele „trucuri”, pentru că de fapt toate aveau o singură problemă de fond – încălcarea integrității teritoriale și a suveranității unui stat. Deci, încălcarea tuturor normelor fundamentale din dreptul internațional.

Oricum Consiliul de Securitate poate cere statelor, oricum, în Consiliul de Securitate se află și Rusia și China, se află și Statele Unite...

Traian Băsescu: Avem și susținătorii independenței Kosovo, avem și susținătorii independenței Osetiei și Abhaziei. Da, există un teren comun, de aceea noi propunem să se meargă simultan cu toate cele cinci cazuri de astfel de încălcări ale suveranității și integrității teritoriale din zona Balcanilor și pe arcul Mării Negre. Numai tratate împreună și dându-li-se soluții de principiu...

Aveți astfel de soluții de principiu?

Traian Băsescu: Da - respectarea integrității teritoriale a Serbiei a Georgiei, a Azerbaidjanului, a Ucrainei, a Republicii Moldova. Avem, principiul fundamental, care a ținut Europa în patimi - respectarea inviolabilității frontierelor, respectarea integrității teritoriale și a suveranității. Acum, aici, în Europa, ni se dau primele lecții de încălcare și a Actului final de la Helsinki și a Cartei Organizației Națiunilor Unite. Și ni se dau aceste lecții de către mari puteri.

O țară ca România, eu văd de multe ori abordările ironice – „ce face România, ce decizie a luat România pentru lume?”. România nu-i super putere, nu are super armata, nu are armament nuclear. Este o țară mijlocie care nu poate răzbi decât poarta diplomației și a argumentelor. Iar din acest punct de vedere noi nu trebuie să ne oprim niciodată, niciodată. Și când reușim și când nu reușim, trebuie să o luăm de la capăt, asta-i soarta unei țări mijlocii. Și, bineînțeles, trebuie să ne facem prieteni, buni și membri în Consiliul de Securitate.

O să Vă întreb ceva mai târziu despre prietenie, acum Vă întreb: asta ar însemna, din câte înțeleg, ca țările care au recunoscut independența a Kosovo, a Abhaziei a Osetiei de

Sud, să-și retragă această recunoaștere, s-o anuleze?

Traian Băsescu: Eu nu lansez de la televiziunea română soluțiile, dar mi se pare și sigur că aici este un joc, care este analizat acum că a fost propunerea în non-paper-ul nostru, este analizat în cancelariile occidentale. Noi propunem. E o soluție care ar putea fi acceptată sau nu. Dar singura soluție să restabilim autoritatea Consiliului de Securitate și principiile din Actul final de la Helsinki și Carta ONU este ca toate aceste conflicte înghețate să fie puse pe masă la Consiliul de Securitate și discutate pe principiul „simultan”. Ce principii aplicăm pentru Nagorno-Karabah, pentru Osetia de Sud, pentru Abhazia, pentru Transnistria?

N-ați avut nici o reacție la această propunere?

Traian Băsescu: „Non-paper-urile” nu sunt documente care cer neapărat răspuns. Pur și simplu acolo a fost o analiză pe care am pus-o la dispoziția tuturor statelor, cu previziuni care vor fi evoluțiile în regiunea noastră. Noi nu suntem putere globală să spunem ce se întâmplă în lume. Cu previziuni, punctul de vedere românesc, care vor fi evoluțiile în viitor, urmare a acestor două evenimente – Serbia și Georgia - și ne-am pronunțat asupra unor soluții. Una din ele fiind și aceasta: rediscutarea în Consiliul de Securitate a tuturor cazurilor de conflicte înghețate din jurul Mării Negre și din Balcani.

Vorbind despre aceste conflicte înghețate, a fost de remarcat atitudinea Dumneavoastră în perioada acestui conflict, unii se așteptau ca Dumneavoastră să fiți alături de Președintele polonez, de liderii țărilor baltice...

Traian Băsescu: ...să mă duc să dansez în piață, sau ce să fac acolo?

...da, să fiți acolo. Dumneavoastră ați ales să faceți acel turneu în cinci state din regiune și să folosiți, am remarcat că ați folosit două cuvinte destul de des: „prudență” și „înțelepciune”.

Traian Băsescu: Așa este. Și prudența noastră a venit din faptul că avem în frontiera noastră un conflict înghețat, care a mai generat un război - conflictul din Transnistria. Și de data asta nu era nici la 1500 de km în Georgia, nu era nici în mijlocul Balcanilor de Vest, ci chiar pe frontiera noastră. Și grija pentru Moldova ne-a făcut să fim extrem de prudenți. Mai ales că în toate aceste conflicte înghețate există o realitate. O realitate generată de mecanismele de negociere

stabilite de OSCE și de ONU, și în același timp, toate au 14-16 ani. 14-16 ani de când aceste mecanisme au fost stabilite și, pe de altă parte, – odată – mecanismele de negociere între statul auto-declarat independent, enclavă și statul mamă, pe de o parte, iar pe de altă parte – forțele de menținere a păcii. Toate fixate tot acum 14-16 ani.

La ce a dus situația în ansamblul ei? Deci, atât mecanismul de negociere cât și forțele de menținere a păcii, în fapt, au creat poziții perfecte ca aceste state auto-declarate independente să-și creeze structuri de stat. În 14-16 ani, căci conflictul din Moldova s-a încheiat în 1992, deci, iată sunt 16 ani de când s-a format o formulă de negociere „5+2” care n-a dus la nimic...

Amintiți-mi și mie cine participă la ea? E vorba de Republica Moldova?...

Traian Băsescu: ...Republica Moldova, Transnistria, Ucraina, Rusia, Statele Unite, Uniunea Europeană. Deci, deci cinci actori. 5+2.

Sunt și acum?

Traian Băsescu: Da. Dar la ce-au dus ele? Și acest lucru este valabil și pentru Osetia și pentru Abhazia și pentru Nagorno-Karabah, unde să spunem că avem mecanisme diferite, dar situații reale. Această întârziere în soluționarea politică a problemei a creat timp pentru „auto-independenți” să-și creeze structuri de stat. Ei au acum guverne, ministere, instituții, alegeri - recunoscute, nerecunoscute - dar sunt. Au creat un sistem. S-a folosit mecanismul ineficient în negociere, dar și forțele de menținere a păcii.

Ce se poate face acum? Spuneți dumneavoastră....soluții de securitate

Traian Băsescu: Asta pe de o parte, dar, până una alta, cu ocazia ducerii tuturor acestor conflicte pe masa Consiliului de Securitate trebuie stabilit un mecanism eficient de negocieri, un mecanism care să permită soluționarea și nu consolidarea statului care s-a auto-declarat independent, a enclavei care se auto-declară stat independent. Pentru că acest mecanism dacă-l mai menținem, spre exemplu, în Transnistria, 30 de ani, situația va fi aceeași. S-a dovedit incapabil să rezolve lucrurile. Poate că nu-i momentul și nu-i cazul, dar trebuie văzut cum a ieșit România din acest mecanism în 1992, pentru că a fost acolo. Acum îi văd exact

pe cei care n-au știut să apere interesele Moldovei în 1992, să spună că „România nu-i parte a mecanismului de negociere”, uitând că în 1992 ei au scos România de la masa tratativilor. La masa tratativilor era atunci Moldova, Transnistria, Ucraina, România și Federația Rusă. Uitând acest lucru, au... nici nu vreau...

Oricum, România este prin intermediul Uniunii Europene.

Traian Băsescu: Indirect, fără să aibă propriei ei reprezentări la masă. E în regulă, eu nu spun că nu avem soluții pentru că suntem furnizori de informații și analize pentru Moldova și pentru tot spațiul. Suntem recunoscuți ca atare - o țară din regiune care știe ce se întâmplă acolo. Nu avem o problemă aici, mă deranjează doar demagogia în această direcție.

Credeți că ar trebui de schimbat formatul acesta de negociat?

Traian Băsescu: Categorie da. Categorie da. Eu cred că un format de negociere în care să fie implicată România, Republica Moldova și Transnistria, care trebuie să fie parte a negocierii. România și Ucraina sau România și Federația Rusă, care are trupe. Dar sunt convins că participarea României ar dinamiza găsirea unei soluții. Dacă nu este posibil în acest format, ne putem imagina un format în care Uniunea Europeană se implică mult mai puternic și lăsăm foarte multe state care să iasă din negocieri. E suficientă Uniunea Europeană și Federația Rusă ca arbitri ai situației din Transnistria.

Pentru că există voci, chiar ambasadorul Rusiei la Chișinău vorbea despre, spunea, domnule, „formatul de negociere trebuie să fie funcțional, pentru că altfel nu are rost”.

Traian Băsescu: Acum nu-i funcțional.

Dar există voci care vorbesc de format „2+1”, adică Moldova, Transnistria și cu Rusia.

Traian Băsescu: Acesta este formatul care în mod real funcționează acum, format cu care nu putem fi de acord pentru că soluția ca arbitru, ca unic arbitru, nu poate da soluții. Ea vine și pune pe masă Planul Kozak din 2003 care nu fost respins în 2003 și de Chișinău și de toate statele democratice.

Reprezintă o federalizare a Moldovei cu un drept de o potrivă, recunoașterea Transnistriei...

Traian Băsescu: ... Cu dreptul de a ieși, în cazul în care Moldova decide să...Nu putem accepta aceasta soluție. Principiul aici este integritatea teritorială a Republicii Moldova, fără nici o altă variantă.

Credeți că există riscul acum, după conflictul din Georgia, ca Moldova să fie controlată de Moscova?

Traian Băsescu: Bun, n-aș face aprecieri de genul acesta. Ce vă pot spune este că prudența noastră a fost generată exact de faptul pe care-l știam foarte bine - că tensiunile în zona transnistreano-moldoveană sunt la fel de mari, tensiunile interetnice, la fel de mari ca și cele din Osetia și din Abhazia și, practic, condițiile pot fi îndeplinite în toate zonele de conflict înghețat să se întâmple ce s-a întâmplat în Georgia. Noi spunem asta din 2005, pentru că peste tot s-au format în aceste enclave structuri statale, peste tot se practică o propagandă deșănțată care învrăjbește minoritarii ruși sau osetieni sau abhazi cu majoritarii de pe teritoriul statului.

Dar Vladimir Voronin nu e Mihail Saakashvili.

Traian Băsescu: ... bun, nu intenționez să fac o astfel de comparație. Dar tensiunile fiind create mai trebuie doar o scânteie. Scânteia poate veni de oriunde. Nu de la Vladimir Putin, nu de la Medvedev, ci chiar de la Tiraspol, poate veni. Atunci am fi într-o situație în mod real delicată.

Probabil și din cauza acestei preocupări, ați susținut la ultimul Summit al Uniunii Europene ca la viitorul Summit, cel din octombrie, Moldova să figureze ca un capitol special. Are România vreo propunere?

Traian Băsescu: Sigu că da - accelerarea proceselor de apropiere a Moldovei de Uniunea Europeană și includerea Moldovei în pachetul Balcanilor de Vest. Moldova nu trebuie lăsată pentru pachetul Ucraina. Ucraina este o țară foarte mare, vor trece ani mulți până va îndeplini condițiile să înceapă negocieri de aderare cu Uniunea Europeană, dacă va exista o asemenea voință în mod real. Dar Republica Moldova vrea să intre în Uniunea Europeană.

Sunteți convins că vrea?

Traian Băsescu: Da. Am discutat cu Președintele Voronin de curând. Iar semnalele venite după intervenția noastră la Consiliul European sunt foarte bune, ceea ce va declanșa

un schimb de opinii în pregătirea următorului Consiliul European

Pentru început ar trebui poate ca acel acord de asociere...

Traian Băsescu: Acordul de asociere care e înghețat. Exact. Este unul din obiectivele pe care le avem, să-l dezghețăm și să-l accelerăm.

Uniunea Europeană așteaptă alegerile din Moldova care vor fi la anul pentru a vedea care sunt rezultatele.

Traian Băsescu: Deocamdată Uniunea Europeană n-a dat o perspectivă europeană Moldovei. Nu acordul de asociere este cheia pentru care noi dorim aducerea în discuție a Republicii Moldova la Consiliul European, ci realitatea conflictului înghețat cu riscurile care sunt. Și vrem să vedem într-un document al Uniunii Europene perspectiva europeană pentru Republica Moldova.

Există vreo șansă să avem această perspectivă și când, într-un document al Uniunii Europene?

Traian Băsescu: Bun, noi ne batem, nu știm când. Dar, sperăm că în Președinția franceză șansele sunt mai mari decât în timpul altor Președinții, adică este o decizie politică extrem de importantă și șansa de a valorifica avantajele unei Președinții puternice, cum este cea franceză, zicem noi că nu trebuie ratată.

Ce prieteni aveți în acest dosar pentru că vorbeți ceva mai devreme că trebuie să ne facem prieteni?

Traian Băsescu: Foarte mulți. Statele europene înțeleg abordarea noastră față de Republica Moldova, știind foarte bine istoricul desprinderii. Faptul că suntem o țară care vorbește de apropierea Republicii Moldova de Uniunea Europeană este considerat firesc de oricine. Nu suntem nici țară din Africa, nici din Europa, dar cu frontierele la Vest, suntem aici, vecinii Republicii Moldova. Ce țară nu promovează vecinul? Iar dacă acel vecin a fost cândva și parte din țara ta, cu atât mai mult.

La fel de intens susțineți și Ucraina?

Traian Băsescu: Nu poate fi egal pentru noi efortul pentru Republica Moldova și cel pentru Ucraina. Ar fi cel puțin incorect să spun că le promovăm în mod egal. Noi promovăm Republica Moldova. Sigur, dorim perspectiva europeană, perspectiva NATO pentru Ucraina

din foarte multe motive, dar nu putem pune semnul egal între susținerea pe care o dăm Republicii Moldova și Ucrainei. Ucraina o susținem decent și cu toată forța. Republica Moldova o susținem decent, cu toată forța și din suflet. *Transcriere APE.*

9. Ambasadorul României Filip Teodorescu Despre Relațiile României cu Republica Moldova. NewsIn. 04.09.2008.

Deschiderea de Noi Consulate în R. Moldova Rămâne în Așteptarea unui Răspuns Pozitiv

România rămâne în așteptarea unui răspuns pozitiv pentru deschiderea unor noi consulate la Cahul și Bălți, a declarat pentru NewsIn ambasadorul României la Chișinău, subliniind că acest lucru ar fi cu precădere în interesul cetățenilor moldoveni, care sunt principalii solicitanți de vize. "Deschiderea unor consulate la Cahul și Bălți rămâne în continuare o solicitare valabilă, la care este nevoie și de răspuns parțic pentru că este o situație evidentă care trebuie rezolvată cu imperiozitate", a afirmat Filip Teodorescu, ambasadorul român la Chișinău. "Un număr foarte mare de cetățeni din R. Moldova se adresează consulatului nostru și aceștia au nevoie de servicii de cea mai bună calitate. În acest context, România rămâne în așteptarea unui răspuns favorabil în ceea ce privește cererea de a deschide aceste două noi consulate", a adăugat diplomatul. "De la 1 ianuarie 2007 și până în acest moment, ambasada României a acordat cetățenilor moldoveni peste 150.000 de vize", a afirmat oficialul român.

Cadrul Juridic dintre România și R. Moldova Trebuie Dezvoltat în Continuare

Filip Teodorescu consideră că dezvoltarea cadrului juridic este necesară și a subliniat faptul că Bucureștiul rămâne deschis pentru găsirea unui acord în acest sens. "Fără îndoială că relațiile dintre România și R. Moldova sunt caracterizate de un cadru juridic care constituie baza dezvoltării relațiilor bilaterale, un cadru juridic care este activ, care trebuie dezvoltat în continuare, iar partea română rămâne deschisă pentru discuțiile referitoare la realizarea de noi acorduri corespunzătoare, inclusiv cele care se numesc în mod generic Tratatul de bază și Acordul privind frontierele de stat", a explicat ambasadorul. "În acest domeniu discuțiile dintre cele două părți continuă, se constată un proces

de negocieri care să poată permite ca cele două părți să găsească consensul, proces care nu trebuie să fie circumstanțiat de elemente cu caracter temporal sau de alte situații care nu fac parte direct din procesul de negociere", a mai adăugat acesta. Ambasadorul român a subliniat importanța semnării unui acord privind micul trafic de frontieră. "Susținem și necesitatea punerii în valoare a cadrului juridic existent - acorduri sectoriale - în baza cărora să se dezvolte relații practice la nivelul diferitelor structuri de interes și de asemenea dezvoltarea cadrului juridic cu alte documente importante - așa cum este propunerea României pentru încheierea unui acord privind micul trafic de frontieră", a evidențiat Filip Teodorescu.

Soluționarea Conflictului din Transnistria Trebuie Ajustată în Funcție de Evoluțiile Recente din Zonă

Ambasadorul român la Chișinău a explicat că vizitele oficiale din ultima vreme a unor oficiali români la Chișinău transmit un mesaj pozitiv autorităților moldovene, mai ales în contextul crizei din Georgia. "Recentele vizite ale ministrului de externe și ale președintelui României pun în evidență voința și disponibilitatea părții române de a continua un dialog susținut cu autoritățile din Republica Moldova pentru a pune în valoare tot ceea ce înseamnă potențialul pozitiv al dezvoltării relațiilor. Această situație are o semnificație crescută, mai ales în contextul actual al crizei din Georgia, care accentuează necesitatea ca țările din zonă să găsească un limbaj comun și să coopereze între ele", a spus Filip Teodorescu. "Potrivit ambasadorului, România susține soluționarea conflictului din Transnistria în format "5+2", dar există și necesitatea unor ajustări care să țină cont de situația creată de conflictul transnistrean. "Fără îndoială că atât România cât și alți factori importanți ai comunității internaționale susțin necesitatea ca procesul de soluționare al crizei transnistrene să continue în formatul "5+2", dar și necesitatea unor ajustări care să țină cont de ultimele evoluții, astfel încât să devină cât mai bine fundamentată soluția pornind de la principiile de drept internaționale, cu respectarea independenței, integrității teritoriale a R. Moldova", a declarat ambasadorul.

Între Sinergia Mării Negre și Parteneriatul Estic nu există concurență

România susține ca platformă de cooperare regională un proiect numit Sinergia Mării Negre, în care este inclusă și R. Moldova. Pe de altă parte, Polonia, susținută de Suedia, au propus o altă platformă similară, Parteneriatul Estic, și au existat o serie de voci europene care au susținut că cele două proiecte se suprapun. Ambasadorul român susține însă că prin aceste platforme R. Moldova are mai multe instrumente pentru a-și atinge obiectivul de a deveni membră a UE. "Între cele două inițiative nu există un raport concurențial sau divergent. Ele pot să constituie proiecte complementare, astfel încât elementele de bază care au stat la promovarea unor astfel de inițiative să conducă la realizarea obiectivului comun legat de creșterea capacității Uniunii Europene de a coopera și de a promova valorile de principiul bunei vecinătăți și de a asigura ca acele state din regiune care își prounează ca obiectiv integrarea europeană să poată avea cât mai multe instrumente valabile și utile pentru realizarea acestui obiectiv", a explicat oficialul român. România susține în mod deosebit ca procesul de integrare în UE al Republicii Moldova să fie finalizat "într-un orizont de timp cât mai apropiat", a adăugat Filip Teodorescu.

10. Până la Sfârșitul Acestui An, Centrul Comun de pe Lîngă Ambasada Ungariei Va Acorda Vize Pentru Cel Puțin 10 Țări din UE. Gyorgy Varga, Ambasadorul Ungariei în RM. Infotag. 10.09.2008.

Domnule ambasador, Centrul Comun de Vize, inaugurat pe lîngă Ambasada Ungariei la Chișinău, activează de aproape 1,5 ani. Care sînt rezultatele?

Gyorgy Varga: Putem spune că centrul a îndreptățit speranțele în privința sa. Inițial, eliberam vize doar pentru Ungaria, Austria, Letonia și Slovenia, iar pe 21 mai 2007 la centru au aderat Danemarca și Islanda, pe 1 ianuarie 2008 - Estonia, pe 1 aprilie 2008 - Suedia. La moment, purtăm negocieri cu alte cîteva țări. Avem o înțelegere și cu alte state, dar nu dorim să anunțăm înainte ca aceste țări să o facă oficial. Putem spune că pînă la sfîrșitul anului încă, cel puțin, două țări vor adera la centru.

Întrebare: *Cum selectați țările cu care negociați?*

Gyorgy Varga: În primul rînd, sînt țări care nu au reprezentanță în R. Moldova. Totodată, nu putem negocia, de exemplu, cu țări ca Italia,

pentru că, pur și simplu, tehnic nu vom face față fluxului de persoane. Purțăm negocieri cu țări care prezintă un interes moderat pentru Moldova.

Câte vize a acordat centrul după 25 aprilie 2007, când a fost inaugurat?

Gyorgy Varga: Centrul a preluat solicitări de vize de la peste 10,7 mii de cetățeni ai Republicii Moldova. Aproximativ 43% dintre acestea sînt vize pentru Ungaria, 18% pentru Austria, 15,5% pentru Letonia, 9,4% pentru Slovenia, 6,1% pentru Suedia, 52% pentru Estonia, 2,7% pentru Danemarca și 0,06% pentru Islanda. Peste 44% dintre vize au fost acordate gratis. Taxa de viză este de 35 de euro. Dar peste 44% au fost eliberate gratis.

Multor cetățeni ai Moldovei li s-a refuzat viza?

Gyorgy Varga: În perioada 1 ianuarie - 1 iulie, 4,2% din totalul cererilor au fost respinse. Din 1 iunie, începutul sezonului turistic, indicatorul a crescut pînă la 12%, dar și numărul de solicitări - cu 40%. În fond, refuzăm doar atunci cînd actele nu sînt în regulă. Dar refuzul nostru nu este unul definitiv. Solicitantul poate depune dosarul direct la ambasada țării pentru care i s-a refuzat, la Kiev sau la București.

Cînd se planifică inaugurarea sediului secției consulare, după reparație?

Gyorgy Varga: Reparația are ca scop crearea unui consulat cu adevărat modern, îmbunătățirea serviciilor pentru cetățenii Moldovei și extinderea capacităților de acordare a vizelor, în condițiile în care numărul solicitanților crește. Inaugurarea se preconizează pentru a doua jumătate a lunii septembrie.

au reprezentanțe diplomatice în R.Moldova, cum ar fi Italia, Spania, Portugalia, Belgia, Grecia.

Întrebare: *Cum ați aprecia nivelul de colaborare între Moldova și Ungaria?*

Gyorgy Varga: Ungaria este una dintre primele țări care au inaugurat reprezentanță diplomatică în Moldova după obținerea independenței. De atunci, am reușit să devenim parteneri buni în multe domenii. Ungaria sprijină cursul european al Moldovei și este gata să o ajute în acest sens. O dovadă asupra bunelor relații pe care le avem sînt și vizitele reciproce ale reprezentanților autorităților ungare și moldovenești.

Centrul Comun de Vize este și un centru informativ...

Gyorgy Varga: Centrul informativ primește în medie 2 mii de apeluri telefonice și aproape 100 de mesaje electronice, lunar. Întrebările se referă, de regulă, la călătoriile în țările care nu